

LIETUVOJĖ
ir apie
LIETUVĄ

- Bankrutavusią Joniškio pieninę už 3 mln. 10 litų nusipirko bendrovė "Šiaulių pienas". Joniškio pieninė praėjusių metų vasarą žemdirbiams buvo skolinga 15 mln. litų. Naujieji savininkai planuoja po remonto šioje pieninėje gaminti fermentinius sūrius.

- **Pirmąjį Lietuvoje** "Volkswagen" ir "Audi" automobilių turgu Kaune atidarė bendrovė "Juta". Kol kas įvažiavimas į turgų prekeiviams nekainuos. Pirkėjui pageidaujant už 15 litų "Jutos" konsultantai patikrins perkamo automobilio techninę būklę. "Jutos" turgaus aikštelė kiekvieną savaitgalį tikisi sulaukti 300-400 prekeivių įvairiausių modifikacijų "VW-Audi" koncerno pagamintais automobiliais.

- **Latvijoje** neapykanta prieš besiverčiančius žmones įgavo netikėtą formą: valdžia nutarė net turgavietėse įvesti kasos aparatus. Pasipiktinę prekiautojai surengė streiką. Didžioji dalis Rygos turgaus prekystalių liko tušti, bet su iškabintais streikininkų užrašais.

- AB "Kauno taksi" pradėjo rusiškų automobilių "Volga" pardavimą. Pardavus mašinas tikimasi pagerinti parko finansinę padėtį. Visuotiniame akcininkų nutarime buvo nustatyti tokie automobilių įkainiai: 1988 m. gamybos "Volga" - 2400-3200 Lt, 1989 m. - 3200-4800 Lt, 1990 m. - 4800-6000 Lt, 1991 m. - 6000-8800 Lt, 1992m. 8800-11600 Lt.

- **Ketinimą investuoti** i nebaigtą statyti didžiulį viesbutį Kaune A. Mickevičiaus gatvėje pareiškė dvi Norvegijos firmos - "Balticum Management" ir "Sarmaskin", atstovaujancios ir norvegų Baltijos investicijų fondai.

- **Suomijos firma** "Siemens" atidarė naują dukterinę įmonę Vilniuje. Ši tarptautinė elektronikos ir elektrotechnikos kompanija jau turi dukterines įmones Latvijoje ir Estijoje.

- **"Litimpeks"** bankui leista vykdyti visas bankines operacijas. Banko vadovai skelbiąsi, kad per šiu metų penkis mėnesius gautas beveik 2 mln. litų pelnas. Tačiau nė vienas finansų specialistas nepaaiškina, kaip bankas, nepajėgiantis grąžinti indėlių, gali turėti pelno.

- **Rasėinių** siuvimo bendrovė "Šatrija", per mėnesį pasiuvanti per 100 tūkst. įvairių gaminių, sėkmingai prekiauja savo gaminiais už Lietuvos ribų. Neseniai pasirašytos sutartys su prekybininkais Komijoje. Bendrovė pradėjo gaminiais prekiauti Uzbekijoje. Žadama atidaryti prekybos skyrių Rygoje. "Šatrijos" gaminius perka Norvegijos, Anglijos, ir kitų šalių firmos.

- Ukmergės bendrovė "Vil-
kma", apie 98% savo gaminių
eksportuojanti į Suomiją, Dani-
ją ir JAV, gavtuo Atlanto olim-
pinių žaidynių organizacinio
komiteto pasiūlymą reklamuo-
tis žaidynių metu. Kol kas įmo-
nėi per brangu už keleto mi-
nucinių reklamą mokėti 50 tūkst.
JAV dolerių.

- Utenos darbo birža ėmė rengti darbo muges: dukart per savaitę bedarbiai kviečiami susitikti su darbdaviais.

SUSIRŪPINIMAS KULTŪROS ATEITIM AR TROŠKIMAS VALDYTI?

Nuo praėjusių metų jau ruošiamasi Lietuvos kultūros kongresui, kurio pirmoji dalis įvyks birželio 29 d., o antroji rugsėjo 28 - 29 dienomis. Suprantamas kultūros žmonių nerimas dėl mūsų kultūros. Prievartiniai rusifikavimai ir vadinamosios socialistinės kultūros "plėtojimai" pakeitė persivertėlių primityvusis patriotizmas, užplūdo žemiausio lygio Vakarų masinės jaunimo kultūros banga, valstybė iki šiol neturi aiškios nacionalinės kultūros strategijos. O juk gimtoji kalba ir kultūra - pagrindinis tautinio identiteto išsaugojimo sąlygos. Pajusta grėsmė, jog tariamos laisvės sąlygomis, kada įsivyrąja neprotiškas turto godulys ir sunyksta dorovinės bei moralinės vertybės, tautinis identitetas gali suirti greičiau negu nelaisvės sąlygomis, kada sąmoningas ir nesąmoningas tautos dalies priešinimasis okupacinei valdžiai ir ideologijai natūraliai ir tvirtai siejo žmones, laidavo tautiškumo gyvybingumą. Būrelis žmonių, svarstydami mūsų kultūros būklę ir perspektyvas, nutarė, jog būtina pradžiai ankstesnio Kultūros kongreso darbą, sutelkti žmones naujam kongresui surengti ir būtiniausiems dokumentams paruošti. Ir išties nemažai žymių žmonių įsitraukė į šį darbą, sukuto ir valdžios institucijos. Suprantama, kaip visada buvo ir skeptikų ("geriau renginiui skirtas lėšas ir energiją atiduotumėt tiesioginiam kultūriniam darbui"), ir užkulisinė įtampa bei ginčų. Iš pat pradžių vyravo nuostata sukurti naują, efektyvią kultūros priežiūros instituciją. Aišku, ta institucija turinti būti daug autoritetingesnė nei Kultūros ministerija. Bet vėliau lyg ir suabejota dar vienos institucijos reikalingumu. Problema ta, jog visuomeninės organizacijos neturi realių svėrų, kad esmiškai veiktų kultūros procesą, juo labiau formuotų kultūros politiką. Tad vieno ar kitos organizacijos Kultūros kongreso institucionalizavimasis yra būtinas. Kita vertus, pernelyg didelis institucionalizavimasis ("aukštesnės Kultūros ministerijos kūrimas") iš esmės remiasi pačia centralizavimo ir tiesioginio vadovavimo logika, kuri jau seniai kritikuojama. Aiškiai suvokiama būtinybė decentralizuoti kultūros valdymą ir ypač finansavimą, tačiau tai nereiškia, jog būtina tuoj pat panaikinti Kultūros ministeriją ar vietoj jos įkurti kokią sava, aiškų, "geresnę" organizaciją. Kultūros ministerija turi ir turės labai svarbias nacionalines

kultūrai užduotis. Tik reikia pa-
rankamai protingai jas formu-
luoti, visose gyvenimo sferose
tvirtinti nacionalinės kultūros
prioritetus, valstybinių lygiu puo-
seleti lygiavertį kultūrų dialogą.
Kultūros ministerijos kompeten-
cija - ir tam tikros kultūrinės
ideologijos formavimas. Decen-
tralizacija reikštų kultūros infrast-
ruktūros plėtojimą, ypač kultū-
ros finansavimo "kanalų" daugi-
nimą. Intelektualinis darbas pr-
valo virsti projektais, kuriems įgy-
vendinti turi "rastas" finansavi-
mo šaltinių ir būdų. LIFE teatro
festivalis yra vienas ryškesnių
tokio decentralizavimo pavyz-
džių. Kultūros kongresas galėtų
užsimoti plačiau - turėdamas
omenyje nacionalinės kultūros
visumą ir jos raidos perspekty-
vas. Juk inteligentų, kuriems rūpi
mūsų kultūros ateitis, uždavinys
- ieškoti atsakymo į klausimą: ar
įmanoma, atsiveriant pasauliui,
įtvirtinant atviros visuomenės
idealus, ne tik išsaugoti savo
tautinį identitetą, bet ir jį stipri-
ninti? Aišku, ir šį klausimą neįma-
noma tiesiog imti sau ir "atsaky-
ti". Tačiau galima formuluoti kul-
tūrinio darbo užduotis, turint
omenyje kaip tik tokį klausimą.
Neseniai visuomenei pateikti Lie-
tuvos kultūros kongreso doku-
mentų projektai: Lietuvos Res-
publikos kultūros pagrindų įsta-
tymas, Pagrindiniai Lietuvos val-
stybės kultūros politikos nuosta-
tai, Lietuvos kultūros politikos
nuostatos. Antrasis iš šių dok-
umentų, kurio ruošimą koordinavo A.
Bėkšta, pats konkrečiausias ir,
matyt, sulauks tik dalykinių pas-
tabų, pataisų bei pasiūlymų.
Problemiškiausias, mano galva,
yra pirmasis įstatymas ir ypač jo
VI skyrius, kuriame įtvirtinama
pagrindinė visuomenės ir valsty-
binių institucijų sąveiką koordi-
nuojanti institucija - Lietuvos
kultūros kongresas, finansuoja-
mas iš valstybės biudžeto bei val-
stybės kultūros fondo. Ši insti-
tucija nepaprastai galinga, nes
sudaroma pagal Seimo patvirtin-
tus nuostatus ir yra atskaitinga
Seimui bei visuomenei. Supran-
tama, dabartiniais laikais atskai-
tingumas visuomenei niekuo ne-
įpareigoja, o dėl ko atsiskaitoma
Seimui, - nepasakyta. Kaip gali-
ma suprasti, atsiskaitoma už savo
sudarytų programų ar savų nu-
matytų darbų vykdymą. Naujoji
institucija su-
siskiria di-
džiulį, iš e-
smės neįma-
noma apėp-
ti kompeten-
cijos lauką.

Kitaip tariant, kultūroje nebelieka nė kertelės, kur LKK neturėtų, reikalui esant, savo poveikio svertų. Kompetencija nusakoma 17-ka skirsnių. Svarbiausia, LKK "nustato kultūros ir kultūrinės veiklos prioritetus, kryptis ir užduotis", derina institucijų ir organizacijų veiksmus valstybės kultūros politikos sferoje; "analizuoja ir įvertina kultūros būklę", išklauso kultūros ministro metinį pranešimą, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos valdymo organų ataskaitas, kaip vykdomi kūrybiniai ir finansiniai įsipareigojimai, "išklauso Valstybės valdininkų ir tarnautojų etikos komiteto metinį pranešimą apie valdininkų ir tarnautojų darbe padaromus etikos taisyklių pažeidimus". Kiek reikia žmonių, norint aprėpti visas šias sferas? Kad ir ką kalbėtų LKK iniciatoriai apie kelis apmokamus vadovus, tačiau jau seniai žinomas biurokratinės institucijos dėsnis – pūstis. Ir jeigu jau įstatymiškai toji kompetencija bus patvirtinta, tai rasis žmonių, norinčių įgyvendinti įstatymo teikiamas galimybes valdyti. Juolab, kad visai nereikės už valdymo rezultatus niekam atsakyti: juk patys bus ir ekspertai, ir projektų sudarinėtojai, ir veiklos koordinatoriai. Vėliau neribotos galimybės veikti Kultūros ministerijos valdininkus, juk net pats kultūros ministras yra priverstas atsiskaityti. Šitaip, beje, dirbtinai stiprinamas kultūrininkų nepasitikėjimas kultūros valdininkais. Juk kai kurie kultūrininkai, neradę pritarimo savo "projektams" Kultūros ministerijoje, ieškos draugų (o gal ir turės jų) LKK. Pažįstant lietuvių mentalitetą ir dabartines sąlygas, galima teigti, jog formuosis dvigana priešingos kultūros "vei-

keju" grupės, kurių tarpusavio santykiai trukdys įgyvendinti net minimalią bendrą valstybinę kultūros politiką. Kuri nors iš šių grupių turės laimėti. Ar ne per didelė prabanga - įsteigti tokį potencialaus konflikto židinį? Tiesa, konfliktinė įtampa, konkuruojantys projektai nėra blogas dalykas - įtampa kaip tik gali skatinti kultūrinę veiklą, versti valdininkus ieškoti netradicinių bendradarbiavimo būdų. Tačiau ta įtampa ne-

**LIEPOS 4-OJ
NEPRIKLAUSO**

**PUTNAME PAMIN
A. A. AMBASADO
LOZORAČIO M**

Š. m. birželio 13 d. Putname buvo minimos antrosios a. a. amb. Stasio Lozoraičio netikėtos mirties metinės. Į šį lietuvišką kampelį atvyko jo žmona Daniela ir jos sesuo iš Romos, kiti draugai ir buvę bendradarbiai. A. a. amb. Lozoraičio atminimas buvo pagerbtas šv. Mišiom, kurias kons. celebravo kun. Valdemaras Cukuras, kartu su daugiau kaip dvidešimčia kunigu, kurie tuo metu Putname buvo susirinkę rekolekcijoms. Kun. Ambrasas, jėzuitas iš Lietuvos, dabar dirbantis Kanadoje, pasakė pamokslą, kuriame ypatingai išryškino 13 dienos religinius įvykius - Fatimos pasiro-

**LIEPOS 4-OJI - AMERIKOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENA**

PUTNAME PAMINĖTOS ANTROSIOS
A. A. AMBASADORIAUS STASIO
LOZORAICIO MIRTIES METINĖS

Š. m. birželio 13 d. Putname buvo minimos antrosios a. a. amb. Stasio Lozoraičio netikėtos mirties metinės. Į šį lietuvišką kampelį atvyko jo žmona Daniela ir jos sesuo iš Romos, kiti draugai ir buvę bendradarbiai. A. a. amb. Lozoraičio atminimas buvo pagerbtas šv. Mišiom, kurias kėlė **celebravo kun. Valdemaras Cukaras**, kartu su daugiau kaip dvidešimčia kunigu, kurie tuo metu Putname buvo susirinkę rekolekcijoms. Kun. Ambrasas, jėzuitas iš Lietuvos, dabar dirbantis Kanadoje, pasakė pamokslą, kuriame ypatingai išryškino 13 dienos religinių įvykių - Fatimos pasiro-

dyma, pasikėsiniimą į Popiežių, šv. Antano vardines - ir palygino su a. a. amb. Lozoraičio mirtimi. Kartu jis iškėlė a. a. amb. Lozoraičio gerumą ir pasiaukojimą tautai, "nelaukdamas nei atpildo nei padėkos už darbą, paslaugą, dėmesį. Lietuvai reikia ne mažų, ne vidutinių - reikia didžiųjų asmenybių, tokių kaip Lozoraitis." Kun. Ambraso žodžiais, Lozoraitis liks simboliu, pavyzdžiu Lietuviai ateityje. Po mišių artimieji nuėjo prie jo kuklaus kapo pabūti su velioniu kartu maldose ir mintyse.

LIETUVOS PREZIDENTAS LANKOSI JAV

Birželio 24 d. prasidėjo oficialūs Lietuvos Respublikos Prezidento J.E. Algirdo Brazausko vizito į JAV susitikimai. Birželio 25 d. Baltijos šalių prezidentai Washingtone susitiko su JAV prezidentu Billu Clintonu, o tos pačios dienos

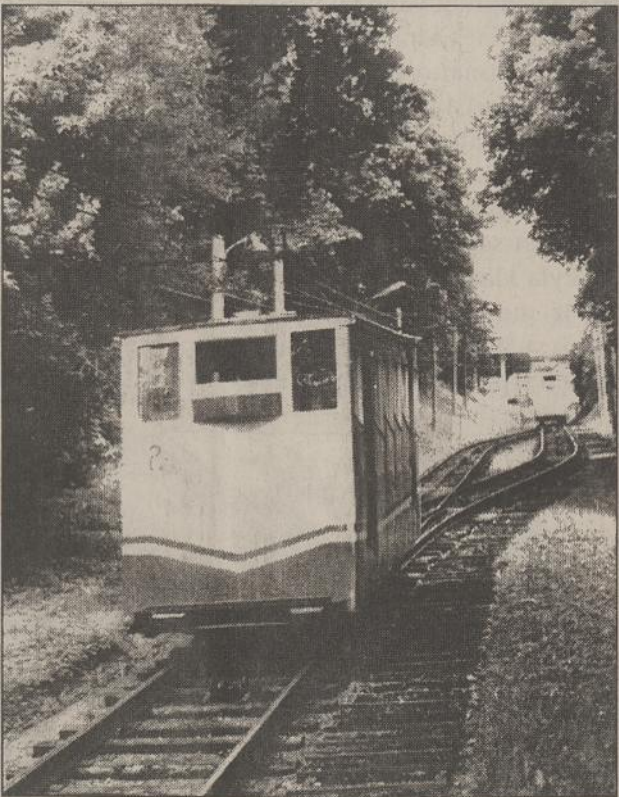
vakare Rytų -Vakarų studijų institutas įteikė apdovanojimą trijų Baltijos šalių prezidentams už politines programas reikšmingai įtakojusias Rytų ir Vidurio Europos regiono valstybių saugumą bei stabilumą.

turi peraugti į galimybę vieniems įveikti kitus ar bent jau manyti, kad šitai įmanoma padaryti. O įstatymas net skatina tokią galimybę.

Lietuvos kultūros politikos nuostatose nurodoma, kad Kultūros kongresui padėti prie Vyriausybės steigama Kultūros tarnyba. Nuostatoje teigiama, jog "valdžios sprendimai remiasi ekspertų komisijų (ar komitetų) ir Kultūros tarnybų teikiamomis rekomendacijomis", o juk pati didžiausią ekspertų komisijas steigianti institucija gali tapti LKK, nes Kultūros pagrindų įstatyme numatyta, jog LKK atlieka įstatymų ekspertizę, "rengia strategines valstybės kultūros programas ir kontroliuoja jų įgyvendinimą", "atlieka Nacionalinės kultūros institucijų sistemos veiklos ekspertizę" ir šiaip jau turi teisę "sudaryti nuolatines ar laikinas ekspertų komisijas LKK funkcijoms įgyvendinti". O Kultūros tarnyba steigiamą prie Vyriausybės. Atkreipti skaitytojų dėmesį, jog LKK patvirtinama Seimo, o KT steigiamą prie Vyriausybės. Kas numatyta patikėti KT? "Sprendžia Kultūros kongresų iškeltus uždavinius, ji

svarsto bendrosius kultūros ugdymo ir rėmimo dalykus, derina atskirų kultūros sričių finansavimo projektus, koreguoja kultūros politikos kryptis" ir t. t. Žodžiu, kad ir kaip žiūrėti, visi valdymo svertai susitelkę LKK, visus kultūros institucijos pajungiamos šiam "smegenų centrui". Mano galva, vieno geriausio "smegenų centro" idėja yra iliuzinė, tačiau ją įgyvendinantys žmonės gali pridaryti daug bėdos. Juolab, kad tas "centras" jau ir kuriasi iš besąlygiškai pritariančių šitiems įstatymams. LKK palaikantys kultūros žmonės, su kuriais teko kalbėti apie naujos institucijos kūrimo pagrįstumą, atsako labai paprastai: "Tegul kuriasi, bus idėmiau. Kultūros ministerija nusibodo". Vienam nepatinka koks nors ministerijos valdininkas, kitas įsižeidęs dėl vienokio ar kitokio ministerijos sprendimo, trečias turi asmeninių interesų (jie, beje, labai išryškėjo svarstant projektus), ir nebesukama sau galvos, kokių padarinių gali sukelti "naujoji kultūros valdžia".

Vytautas Ru'avičius

Pasidairykime po Kauną...

Kauno Igulos bažnyčia.

Senasis funikulierius kopia i Ažuolyną.

V. Kapočiaus nuotr.

VILIUS BRAŽENAS

Lietuvos byla tikrovės miglose

Šiandien, nutekėjus daugiamei istorijos upei, nedrįsčiau Baisiojo Birželio minėjime kartoti tai, kas veik visiems apie tų dienų įvykius gerai žinoma. Triuškinantis sovietinės okupacijos skausmas ir trėmimų siaubas bei tautos blaškymo tragedija įrašyta tautiečių sąmonėje ir popieriaus lapuose. Galima tvirtinti, jog žmonių kalboje stinga žodžių tikrai apsakytų lietuvių moterų, vyrų ir vaikų trėmimo valandų siaubą ir tremties dienas ir naktis užsitęsusias metais.

Niekad nemaniau, jog Birželio minėjimai turėtų būti daromi tik aukoms apraudo. Tie minėjimai turėtų būti ryžtui sustiprinti ir Lietuvos bylą pasauliui skelbti. Be to, ašarotos akys gali nematyti tiesaus kelio laisvei. Mūsų žygis tuo keliu dar nėra baigtas. Jo nebaigs nei šiandien vyksta rinkimai Rusijoje, nei ateinančių rinkimai Lietuvoje. Nepamirština, jog Birželis yra ir 1941-jų metų Sukilimo heroizmo mėnuo. Tas sukilimas buvo epinio partizaninio karo užuomazga.

Mes juk siekiame laisvės lietuvių tautai nepriklausomoje Lietuvoje. Pirmasis tikslas jau pasiektas. Tačiau nepriklausomybė ne visada užtikrina ir laisvę. Geriausias to įrodymas yra Floridos kaimynystėje - Kuboje. Šių metų Birželio minėjimai suteikia progą patikrinti, ar mūsų užsieniojimai ir planai padėti prisikelti Lietuvai remiasi geopolitine tikrove.

Bylose užtikau užrašus savos kalbos, pasakytos pas jus Birželio minėjime 1987 m. Kaip matome, per pastaruosius 9 metus pasikeitė Lietuva, pasikeitė ir mes. Lietuvos laisvės byla, nežiūrint nepriklausomybės atgavimo, susikomplicavo dėl sąmyšio Rytuose ir Vakaruose, prisitaikant Sovietų imperijos formaliam žlugimui. Tad ir išeivijos pastangos paveikliai įtaigoti Vakarų politiką Lietuvai palankia linkme pasidarė žymiai painesnis. Mūsų veikla reikalauja tikslesnių žinių apie politinius užkulisius, kurioms išrūšiuoti reikia pastangų. Žymus kiniečių filosofas ir strategas Sun-Tzu pabrėžė žinojimo reikšmę laimėjimui. Net ir šventraštis nurodė žinojimo ar nežinojimo sąryšį su laisve ir vergija. Ne nuostabu, kad iškilus Jungtinių Amerikos Valstijų Revoliucijos vyras Thomas Jeffersonas pabrėžė: "Jeigu tauta tikisi būti neinformuota ir laisva, tai ji tikisi to, ko niekad nebuvo ir nebus". Lietuvių liaudis tuo klausimu savą išmintį išreiškia dainuoklėje: "Reik mokėti ir žinot, kaip mergytes priviliot..." Jeigu tam reikia žinojimo, juo labiau jo reikia šiandien, kovojant už Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimą, už tautos iš komunistinės okupacijos dumblo duobės ištraukimą bei apvalymą. Apvalymą nuo raudonojo dumblo, maišyto su tautos krauju bei ašarom.

Kadangi informacijos rinkimui bei skleidimui yra tekę skirti nemažai laiko, jau senokai prieš jau išdava, jog mūsų išeivijos vadovybė nėra skyrusi pakankamai pastangų su geopolitine tikrove susipažinti ir mus kitus, plačiąją išeivijos visuomenę, su pažindinti. Politinių žinių stoka esu net asmeniškai patyręs pačiuose pirmuosiuose bandymuose per JAV politiką padėti Lietuvos bylai. Pasirodė, jog daug kas tikrovėje buvo visai kitaip, negu

Mitingo dalyvis. V. Kapočiaus nuotr.

paviršutiniškai žiūrint atrodė. Pavyzdžiui, 1964 m. prezidentiniuose rinkimuose buvo galima nujausti, jog kandidato senatoriaus Barry Goldwaterio šūkis "Why not Victory?!" ("Kodėl ne pergalė?!") (vietoje nuolaidžiaujančios koegzistencijos su komunizmu) turėtų būti naudingas Lietuvai. Tačiau tik po 10-15 metų, rinkdamas medžiagą pasikaitoms amerikiečiams tema "Stop Financing Communism" ("Liaukimės finansuoti komunizmą") bei "How to Abolish Communism" ("Kaip panaikinti komunizmą"), supratau tokio ("pergalės") šūkio lemtingą reikšmę Lietuvos likimui. Tada įsitikinau, kuo ir dabar tvirtai tebetikiu, jog, jeigu sen. Goldwateris būtų laimėjęs 1964 m. rinkimus, su tuo metu gan konservatyvaus Kongreso pagalba būtų buvęs sustabdytas atviras ir slaptas Kremliaus imperijos ramstymas paskolomis, maistu, technologija ir politiniu JAV prestižu. Netekusi Vakarų paramos, SSR būtų žlugusi jau 1975-79 metais. Lietuva būtų pakilusi laisvės žymiai mažiau sužalota ekonomiškai, politiškai, dvasiškai. Deja, 1964 metais to nesuprato, kadangi apie Vakarų pagalbą Sovietams nežinojo, JAV politiką įtaigoti galėjusios nuo komunizmo pabėgusių europiečių bei azijatų masės. Net Goldwaterį remti bandė lietuviai, už menkas jų pastangas, buvo spaudoje puolami iš kairės ir pajuojami iš vadinamosios dešinės išeivijoje.

Ar esame tikri, kad dabar mes geriau susivokiame politikoje? 1988 m., "perestroikos" ir "glasnost" ekstazės metu, prieš technologinę pagalbą Sovietų Sąjungai pasisakiusiam kalbėtojų papiestiaravo pora bendradarbiatorių. "Ko tu dar vis kovoji prieš komunizmą?" - vienas prikišo kalbėtojų. "Juk komunizmas - miręs..." "Jeigu miręs - palaidokim jį", atsakė kalbėtojas. Kaip šiandien matome, Lietuvoje ir kitur komunizmas tebėra nepalaidotas. Aišku, jog nepalaidoto lavono melo, priespaudos, apgaulės bei tironijos bacilos veikla šių dienų pasaulį ir mūsų tautą. Iš tikrųjų komunizmas, kaip "ideologija", jeigu toks žodis tinka klatai ir ginklų valdžios užgrobimui bei žmonių apipilėsimui ir žudynėms apibūdinti, yra jau seniai miręs. Bet totalinės valdžios ir "partijos aukso" grobimo "ideologija" klestėjo dešimtmečiais ir tebeklesti. Tad kova tarp gėrio ir blogio tebevyksta pasaulyje. Ir mes, vienu ar kitu būdu, net ir būdami pasyvūs, esame jos dalininkais. Būtų gera, jeigu į šią kovą įsitrauktų daugiau mūsų išeivijos moterų. Mes žinome, kad Amerikos visuomeninės, politinės ir labdaros veiklos ratas bei ratelius suka moterys. Be jų tokia veikla sustotų. Kažkodėl mūsų išeivijos moterys užleido per daug pozici-

jų vyrams. Buvusi Anglijos premjerė Margaret Thatcher, manau, teisingai pastebėjo: "Jeigu nori išgirsti ką nors pasakant, kviesk vyrą. Jeigu nori matyti ką nors padarant, kviesk moterį..."

Ką tik skaitėme "Tėviškės Žiburiuose" straipsnį apie kazokų išdavimą Stalinui. "Jeigu mes būtume žinoję", buvo vieno išlikusiųjų šauksmas. Nežinojimas, deja, yra tragiškos istorijos palydovas. Tarpkarinės nepriklausomybės metais lietuviams, kaip ir milijonams kitų žmonių, buvo nežinoma apie Sovietų terorą. Jei kas Lietuvoje žinojo, matyt tylėjo - diplomatiniais sumetimais.

Net du aukšti Lietuvos saugumo pareigūnai matyt nežinojo apie komunistinę teisę: jie pasitikėjo okupanto teisine sistema ir už tai prarado gyvybes. Vadovaujančių asmenų sluoksniuose atsirado bandančių susigrąžinti užsienin pasitraukusį Lietuvos prezidentą - "tėvynės labui".

Turėtume pasvarstyti ir įsitikinti, kad panašaus "žinojimo" lygio autoritetų nėra išeivijos vadovybėje ir patarėjų Lietuvoje tarpe. Nežinojome ir apie načių barbarizmą. Vokiečių okupacijos metais laisvės Alejoje sutiktas draugas atvirai nešiojo punda pogrindžio spaudos. Ispėtas, jog tai nesaugu ir kad galis pakliūti Gestapui, nerūpestingai atšovė: "Tai kas... gausiu porą metų kacetos..." Nebuvo pagautas su spauda, bet suimtas ir išvežtas su įkaitais. Jis tapo viena iš Stutthof kacetos aukų.

Nežinojome ir apie Sovietų Gulagą. Kai kurie tremiamieji guodėsi, jog "žmonės gyvena visur, gyvenime ir mes..." Deja, nedaug išgyveno Sibira. Birželio 14-sios rytą teko pastebėti sunkvežimį sodinamą pilietį, kuris atrodė pasirusęs nuotykingon kelionėn su fotoaparatu, užkabintu ant kaklo... Raudonajam okupantui Lietuvon grįžtant ir liekančiųjų, ir pasitraukiančiųjų dauguma aiškiai pasitikėjo Atlanto Charta, klasingai užtikrinusia tautų apsisprendimo teisę. Nežinojome, ką reiškia Teheranas, Jalta ir vėliau Potsdamas Lietuvai ir mums. Mūsų supratimu, visai logiškai spėjome, jog pralaiminti Vokietijai kapituliuos, ir laisvę myli Vakarai neįsileis Sovietų Europon. Kaip dabar paaiškėjo, mūsų buvo spėta teisingai: jau 1943 m. pavarš antinaciniai vokiečių diplomatai ir generalai bei admiralai siūlė suareštuoti Hitlerį ir sustabdyti karą. Eilė Amerikos ir Didžiosios Britanijos aukštų pareigūnų siūlė kapituliaciją priimti, tačiau karą vedusieji ir pokario pasaulį lėmusieji JAV ir Anglijos tikrieji vadovai reikalavo besąlyginės kapituliacijos, kuri nebuvo imanoma priimti Vokietijos kariškiams. Minėtasis sen. Goldwateris, tarp kitų, yra pareiškęs, kad karas be reikalo buvo užvestas dvejus metus, ir tai sukūrė sovietinę imperiją. Tad vėl kyla klausimas, ar mūsų vadai ir mes patys dedame pastangų sužinoti, kas šiandien slypi už Tarptautinio Valiutų Fon-

do (IMF), už Pasaulio Banko ir įvairių fondų paskolų bei pašalpų dalinimų? Kas teikia diplomatinę ir finansinę pagalbą Rusijos imperijos atstatymui? Ką iš tikrųjų mums ir Lietuvai reiškia "naujoji pasaulio santvarka", apie kurią dabar jau plačiau kalbama? Ką patirtų lietuvių tauta "vieno pasaulio" valdžioje, apie kurią dar tik šnibždoma? Atrodo, mūsų išeivijoje šie klausimai tebėra "tabu", nors net popiežius Paulius Jonas II yra išpėjęs apie Rytų ir Vakarų materialistų "pasaulio galios siekį. Anot popiežiaus, nepaisant kuris to pasiektu, net didžiausia Dievo bausmė žmogui būtų lyg "balzamas" palyginti su tuo, ką žmonija turėtų iškęsti tokioje materialistinėje pasaulinėje diktatūroje.

Tarp kandidatų į prezidentus pirminiuose Respublikonų rinkimuose buvo ir Lietuvos teisė ir nepriklausomybę gynęs Amerikos "nacionalistas" ir Sovietų Sąjungos priešas Patrick Buchanan. Prieš jo kandidatūrą buvo atidaryta sunkiųjų spaudos, televizijos bei politikierių patrankų ugnis. Nebūtinai todėl, kad jis pasisakė už Amerikos interesų pirmumą, už užsienio pagalbos (įskaitant ir Izraelių) nutraukimą, prieš abortus ir prieš privilegijas homoseksualams. Spėjina, kad propagandos prieš jį griūtis įvyko todėl, kad jis pareiškė, jog, jam davus JAV Prezidento "priesaiką, "naujoji pasaulio santvarka" trenksmingai sugriūtų. "Matėme, kaip dešimtmečiais Vakarai, ypač JAV vyriausybės, "koegzistavo", rėmė, gelbėjo iš krizių, nuolaidžiavo Maskvos vergvaldžiams. Dažnai tai darė net aiškiai prieš savo krašto ir jo piliečių interesus, jau nekalbant apie laisvės principą. Neatrodė, jog tai galima būtų paaiškinti sveika nuovoka, politinė nuovoka, ar net cinišku "real-politi" požiūriu. Negalima sufikti ir su nuomone tų, kurie teigia, jog JAV neturi pastovios užsienio politikos. Tiesa, jog vienas ar kitas JAV prezidentas kuri laiką parodo pasimetimo ir nepastovumo užsienio politikoje. Tačiau per JAV užsienio politiką raudonu siūlu nusitesia pastangos kurti ir palaikyti dideles imperijas ir priešiškus nepriklausomoms tautinėms valstybėms. Lietuva tai patyrė jau nuo 1918 metų, kai, nežiūrint gražių žodžių apie laisvę, prez. Woodrow Wilson nepripažino Lietuvai teisės ir nepriklausomybės. Taipogi, nežiūrint gražių sveikinimų Vasario 16 progomis ir kalbų apie Sovietų okupacijos nepripažinimą, 1990 m. prez. George Bush kiek galėdamas delsė nepripažinimą ir net barė ukrainiečius už nacionalizmą.

Todėl ir į "partnerystę taikai" ir į NATO plėtimą "procesą" turėtume žiūrėti įtartinai. Prisimintina, jog apie NATO plėtimą JAV spaudoje buvo pradėta kalbėti, minint Rusijos įtraukimą į NATO. Tarp kitko, Lietuvos laikraštis "Respublika" yra rašęs, kad prez. Bill Clinton kalbėjęs net apie Rusijos pirmumą NATO narystei.

Visą tą dabartinį, kokiai logikai nepritaikomą, "procesą" galima paaiškinti tik vienu būdu: "nau-

jos pasaulio santvarkos" bei "vieno pasaulio" kūrėjai vakariečiai bando suformuoti milžinišką Euro-Azijos konglomeratą, įvedant Rusiją Europos įtakon, arba atvirkščiai. Matyt, kaip ir anksčiau, rusai imperialistai turėjo ir tebeturi savus planus "naujai pasaulio santvarkai", po raudona ar "demokratine" Maskvos vėliava. Todėl meška dažnai kada ją šeriančią ranką... Tad šioje Lietuvos istorijos kryžkelėje ir Maskvos grėsme, ir Vakarų pagalba jai turėtume sverti ant politinių svarstyklių padėję ne tik savo kilnius planus ir gerus norus, bet ir geopolitinę tikrovę. Sunku tikėtis, kad dabar, dar labiau susipartinę, galėtume rasti būdą sukaupti Lietuvą liečiančias idėjas, informaciją ir konkrečius siūlymus vienon vie-

ton, bendram vertinimui. Nežiūrint to, daugiau žinių sukaup-tume ir plačiau idėjas paskleistume, jeigu mūsų spauda neignoruo-tų kituose, ne "savo", leidiniuose keliamų idėjų ir faktų. Vienas ryškiausių svarbios informacijos ignoravimo pavyzdžių būtų prieš eilę metų "Dirvos" redaktoriaus Karpius sugriovimas prez. Harry Trumano, komunizmo aukų gelbėtojo, mito. Atykę Amerikon ("prie Trumano") ilgai laikėme jį "dypukų" gelbėtoju ir stipriu antikomunistu. Daug kas ir dabar dar pamiršta jo vaidmenį Potsdame ir Sovietų agento Alger Hiss gynimą. Bet redaktorius Karpius nurodė mitus griaujančią faktą. Prez. Trumanas vetavo DP bilių. Ir tik tada gan konservatyvus

(nukelta į 6 psl.)

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekiliojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimas. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvų direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM: Romas Kežys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJĄ ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Kasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

PHONES: (718) 326 - 1282; 326-3150

- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -

- GAUSI PARODŲ SALE -

KVEČAS JONAS

1933 | 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✂ LĖKTUVAI

✂ LAIVAI (CRUISES)

✂ TRAUKINIAI (AMTRAK)

✂ AUTOBUSAI

✂ NUOMOJAMOS MAŠINOS

✂ VIEŠBUČIAI

✂ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE

40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363

TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS

FAX 718 423 - 3979

Tremtiniai ir politkaliniai birželio 14-osios dienos mitinge Vilniuje. V. Kapočiaus nuotr.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Atostogos ant ratų

Ratas, sakoma, esąs seniausias, bet ir naudingiausias žmogaus išradimas. Pasidirbus ratą, žmonėms pasidarė lengviau judėti, nes į ratus buvo galima kinkyti gyvulį. Kai gyvulio vietoje imta kinkyti vanduo, garas, dujos, elektra, tai ratas sukdamasis technikos pažangą atsuko iki atominės energijos. Šiandien jau ir atominė energija bandoma kinkyti į ratus. Žmogaus sukurtoje civilizacijoje mažai kas nesukama rato arba nesisuka aplink ratą.

Kartu su ratu sukasi ir žmogus. Ratą pasidirbo savo labui, bet ratas pakinkė žmogų savo dinaminiam tempui. Žmogus dažnai dūsdamas sukasi apie mašinos ratus arba be kvapo skuba su ratais. Amerikoje išgirsti sakant, kad čia žmonės gyvena ir dirba ant ratų. Rieda ir atostogaudami.

Atostogos išveda į kelius, dideles ir tirštas žmonių mases. Vieni juda iš miestų, kiti rieda į miestus. Ratai gundo nebepalikti namie ir nesustingti vietoje.

Daug kas kitaip atostogų ir nesupranta, kaip tik keliauti, riedėti, apvažiuoti didelius plotus trumpam testuojant. Nesakytumei, kad tuo būdu ieškoma poilsio; greičiau - išsiblaškymo, permainos, naujų išpūdžių. Kažkoks nerimas gena iš namų ieškoti užmiršimo ir apsiraminimo, bet jo niekur nerandama tokio, kad žmogų pilnai patenkintų.

"Šiuo atžvilgiu mes esame dideli, - sako prancūzas Ernest Hello, - nes niekas neįstengia mūsų patenkinti, bet ir nelaimingi, nes mums nuolatos reikia ieškoti daiktų, kurie surasti vis tiek negali mūsų patenkinti... Jei būtų žemėje toks daiktas, kurio būtų verta ieškoti dėl jo paties, jis padarytų žmogaus keliavimui galą. Bet aš tokio daikto nežinau, ir jis taip pat".

Vežimo ratai vėl pakreipiami namų linkui ne vien dėl to, kad jau laikas grįžti, bet kad įsinorima grįžti atilsui, kurio kelionėje nerasta.

Kelionė dažnai lyginama su gyvenimu. "Nors tas palyginimas senas, - pastebi tas pats Ernest Hello, - bet vis dar teisingas". Jis teisingas tuo, kad abu veda į tikslą, bet veda pro daiktus, kurie gali nuo tikslo nukreipti.

Kelionėje galima įsižiūrėti į menkniekius ir nepastebėti didingų dalykų, ir tai turi žmogui priminti, kad gyvenime nuo jo akių menkniekiai uždengia tai, kas yra mūsų tikras neramumas ir troškimas. Kelionė ir gyvenimas gali apvilti, jei žemėje ieškoma to, ko ji neturi ir negali duoti - mūsų būties pilnumo ir laimės.

Kai vasara duoda progos pakeliauti, vieni kratosi rimtų dalykų bijodami nuvargti, ir jie labai nuvargsta galvodami apie niekniekius, kiti auga siela, kai dangus ir jūra atskleidžia prieš jų akis beribį horizontą ir didį susimąstymą.

Maño mielas mokytojas iš Kretingos gimnazijos laikų (1941-1944 m.) Juozas Kojelis keletą kartų spaudoje priminė klasikini išsireiškima: "Qui trans mare fugit, coelum sed non animam mutat". Pažodžiui verčiant: "kas per jūrą bėga, padange, bet ne sielą keičia". Trumpai ir aiškiai: "nuo savęs nepabėgsi". Tai galioja ir atostogų keliautojams entuziastams.

Bibliinių šeimos funkcijų atkūrimas
Tėvo palaiminimas

John ir Paula Sandford

2

(Pabaiga. Pradžia Nr. 26)

Pirmiausia per genus, kuriuos mes paveldime iš tėvų kartu su kūno sveikata ir gero charakterio polinkiais. Antra, mes gauname palaiminimą psichologinio formavimo dėka. Trečia, pagal sėjos ir pjūties įstatymą - tai ką sėjame, pjausime ne tik mes, bet ir mūsų vaikų vaikai.

Ar mūsų paveldėjimo ir integracijos paslaptis yra už mūsų mirtingo žinojimo? Leiskite šį tą paliudyti. Aš buvau kilęs iš Missouri, Kansas City. Kansas buvo didelių rasinių prietarų ir baimių sūkurys. Tai turėjo veikti ir mane, bet kažkodėl aš negalėjau sutikti su tais prietarais. Mano širdis yra ydinga, kaip ir bet kurio kito. Paprasčiausiai aš maniau, kad juodaodis tiesiog yra pats sau vertybė. Aš negalėjau paaiškinti sau, kodėl giliai viduje visada jutau keistą ir nepaaiškinamą dėkingumą juodaodžiams.

Besimokydamas seminarijoje, Chicagoje, aš naktimis vairuodavau taksi. Kai pradėjau dirbti, kilo didžiulė sumaištis, nes visi baltaodžiai vairuotojai bijodavo rajonų, kuriuose gyveno juodaodžiai. Tačiau laikantis įstatymo, jie privalėjo ten vežti keleivius. Važiudami ten jie uždangstydamo langus ir uždarydavo duris, skubėdami per sustojimo ženklus saugion baltaodžių kaimynystėn. Paklausa ir pasiūla rodė, kad tuose rajonuose kaip tik buvo plačios biznio galimybės, taigi aš dažniausiai važiudavau ten. Ir niekad neatsisakydavau keleivių - visur, kur tik pasisukdavau, taksi durys būdavo apgultos. Žinote, aš ne tik niekad nebuvau apstumdytas, bet ir nepatyrčiau jokių nemalonių. Juodaodžiai būdavo dėkingi ir prielankūs man, dažnai aplankydavo mane ir mes plepėdavomės. Man patiko būti su jais. Skurdė jie išlaikydavo orumą ir tai neleido man blogai apie juos galvoti.

Aš dažnai susimąstydavau, kodėl taip jausdavaisi ir kodėl jie su manimi taip maloniai elgdavosi, atrodo, aš turėjau kažkokį palaiminimą ar apsaugą aplink save.

Po to aš ėmiau kai ką atsirinkti, ir mano tėvas pridūrė dar daug, ko aš nežinojau anksčiau. Išaiškėjo, kad mano linijos Sandfordai buvo plantacijų savininkai Kentuckyje; jie turėjo vergų. Jie buvo nepaprastai geri savo vergams ir tie juos labai mylėjo. Kai vienas

Mažesniųjų brolių ordino Šv. Kazimiero provincijos aukštosios mokyklos žiburys Žemaitijoje

Placidia Jasiūnaitė

Šv. Antano religijos studijų institutas prie Katalikų Teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete

Senovėje žmonių švietimu beveik išimtinai rūpinosi vien Katalikų Bažnyčia. Ne kur kitur, kaip tik vienuolynuose buvo išsaugoti ir senųjų amžių kultūros palaikai ir senovės klasikų, graikų ir romėnų garsieji veikalai. Prie bažnyčių ir vienuolynų viduramžiais išaugo gražiausios mokyklos, vėliau virtusios pirmaisiais universitetais. Vadinas: "Bažnyčia nėra tamsos palaikytoja, kaip mano suklaidinti bemoksliai, bet yra kultūrinės šviesos skleidėja, nes josios prieglobstyje atsirado aukščiausieji mokslo židiniai universitetai" (1,53).

Pranciškoniškoji mokslo šviesa pasaulyje.

Kiekviename didesniame Europos mieste jau XV a. veikė pranciškonų vienuolynas su bažnyčia. Jo gyvenimo veiklą tvarko šv. Pranciškaus regula ir generalinės konstitucijos. Studijas, misijas ir įvairias įstaigas tvarko specialūs statutai. (8,420). "Šv. Pranciškaus ordino narių pirmaeilis tikslas - tobulybė, antraeilis - apaštalavimas" (8,417). Mokslas nuo ordino įkūrimo buvo reikalingas kaip apaštalavimo priemonė. Dvasinė kryptis - kristocentrinė, po to seka pamaldumas į Mariją (8,420).

1231 metais prie Paryžiaus universiteto pradėjo veikti pranciškoniškos teologijos katedra, o 1450 metais pranciškonai jau 16 universitetų turėjo savo katedras. Čia augo didieji magistrai scholastikai, vadovaudamiesi šv. Pranciškaus idealais. Jie sukūrė pranciškonišką mokyklą, kuri visatos centre statė Kristų, davė gėrio teologiją, valios filosofiją, individo pedagogiką, laisvės asketiką ir meilės mistiką. Naujaisiais laikais pasikeitė mokyklų sistema, kandidatams auklėti ir mokslinti kiekvienoje provincijoje buvo įkurtos serafiškos kolegijos, klierikais - filosofijos ir teologijos studijos, o lektoriams ruošti prie universiteto veikė generalinės studijos (8,421). 1961 metų duomenimis, 78 pranciškonai profesoriauja įvairiuose universitetuose ir dar dau-

Katalikiškoji Kolegija Kretingoje.

giau studijuoja, veikia įvairios mokslo kolegijos. Prie mokslo įstaigų yra nemažos gerai sutvarkytos bibliotekos (8,422).

Kretingos pranciškonų vienuolynas.

XV amžiaus gale įsikūrė bernardinai padėjo krikščioninti ir šviesti Lietuvos žmones, iki jų didžiulė Šv. Kazimiero provincija 1864 įsakymu buvo panaikinta, paliekant Kretingos vienuolyną (8,424). Kartu su pranciškonais į Kretingos padangę atsikėlė ir mokslo šviesa. Pirmoji mokykla čia buvo įsteigta 1610 metais, jai vadovavo Kretingos vienuoliai. Vilniaus vyskupas kunigaikštis Masalskis 1774 metais Kretingoje įsteigė gimnaziją, kuri davė labai daug naujos šitai žemaičių kraštui. Mokinių gimnazijoje visuomet buvo apie 300 (9,45). Šitoje gimnazijoje kaip tik mokėsi Jurgis Pabrėža. Vyskupo Masalskio įkurtoji gimnazija buvo Kretingoje iki 1793 metų, kada ji buvo perkelta į Telšius (9,46). Tačiau vienuoliams netrūko nei noro, nei pasiryžimo šviesti apylinkę ir mokyti jaunimą. Jų dėka plito katalikiško bažnytinio mokslo laisvės idėjos, skatinamos priešintis polonizacijos procesui

Lietuvoje. Taigi, krašto švietimas, steigiant mokyklas ir šviečiant liaudį, ir t. A. Pabrėžos asmenybė ir jo veikla pilnai paaiškina Kretingos pranciškonų kultūrinę veiklą nuo pat įsikūrimo dienos iki to laiko, kada prasidėjo rusų valdžios spaudimas ir persekiojimas.

Nuo nepriklausomybės atkūrimo Lietuvoje (1918 m. vasario 16 d.) iki sovietmečio (1940 m. birželio 22 d.), vėl aktyviai reiškėsi pranciškonų vienuolija, skleidusi katalikišką mokslą ir kultūrą. Lietuvos pranciškonams sudarius atskirą provinciją, Kretinga tapo viso ko centru, todėl čia ir pasireiškė gyviausia pranciškoniška veikla ir sumanymų realizavimas. Kilo gražiausias sumanymas įkurti pranciškonų Kolegiją gimnaziją, kurioje būtų paruošiami ir išauklėjami būsimieji pranciškonai ir bendrai besimokančiam Lietuvos jaunimui būtų skiepijama kilnioji šv. Pranciškaus dvasia (9, 78). Tuo metu Lietuvoje veikusios kolegijos suformavo tautinės mokyklos kūrimo uždavinius: 1) visų dalykų, išskyrus keletą teologinių, dėstymas lietuvių kalba; 2) kiekvienam privalomas pradi-

tautos, tikėjimo, 3) objektyvus Lietuvos istorijos pateikimas; 4) rusinimo tendencijos pašalinimas iš mokyklų; 5) privačių mokyklų įsteigimo galimybė; 6) skaityklų atidarymas; 7) religijos pamokų įvedimas mokyklose.

1932 m. Tėv. A. Dirvelės, OFM, pastangomis ir JAV lietuvių aukomis pastatyta Šv. Antano kolegija - gimnazija, kurioje mokėsi apie 300 mokinių ir kuri davė nemažą kandidatų į pranciškonus. Lietuvos pranciškonai klierikus siųsdavo į Vokietijos, Austrijos ir Italijos pranciškonų seminarias ir universitetus. Iš bėmerdinčio Kretingos vienuolyno išaugo graži Lietuvos pranciškonų Šv. Kazimiero provincija. Be to, pranciškonai leido religinio turinio mėnesinį laikraštį "Šv. Pranciškaus Varpelis" ir spausdino nemažą knygų. Turėjo seną, turinčią daug rankraščių biblioteką Kretingoje. 1946 m. pavasarį vienuolynas ingimnaziją buvo uždaryti. Pranciškonai išvyko iš Kretingos į JAV, dar dabar dirba lietuvių tarpe: veda misijas, padeda kunigams, rašo spaudoje ir aktyviai reiškiasi lietuvių gyvenime ir veikime. Sunkiomis prievartinio ateizmo (nukelta į 8 psl.)

mano protėvių rengėsi išsiųsti savo vergus laisvėn ir persikelti į Missouri be jų, tie atsakė jam - ne. Ir jis pasigailėjo jų, paėmė kažkur į Kansas City šiaurę.

Ar gali tai būti paprasčiausias sutapimas? Kiek mes paveldime palaiminimo ir gerovės? Aš nemanau, kad mums reikėtų pažinti ar suprasti šią paslaptį. Bet aš manau, kad Dievas nori, jog tėvai suprastų - tas gėris, kurį jie daro, priskaičiuojamas jų palikuonims kaip ypatinga dovana.

Aš (John) kilęs iš protestantiškos, antikatalikiškos aplinkos. Visa, kas supo mane, buvo pripildyta išankstinio nusistatymo, baimės ir sumišimo (ne tiek šeimoje, bet tarp mūsų draugų ir kaimynų). Vėlgi tai netapo artima man. Aš stengiausi galvoti kaip kiti, bet man nepavyko. Aš jutau trauką Katalikų Bažnyčiai. Seminarijoje ypač idėmiai studijavau jėzuitus ir šv. Pranciškų Ksaverą, tokios studijos lietė giliausias mano širdies stygas.

Kai Šventojo Dvasia nužengė ant manęs, aš atradau save tarnaudamas tarp Romos katalikų. Keista, nes aš niekad savo jaunystėje nedalyvavau katalikiškose mišiose ir vis dėlto jaučiausi katalikiškoje tarnystėje lyg namuose.

Kiek man buvo žinoma, mūsų šeimoje nebuvo katalikų, o aš didžiausią laimę ir pilnatvę jausdavau katalikų charizminėse mišiose.

1968 m. mano diakonų taryba nusprendė pasiųsti mane pamokslauti ir paprašyti ko nors, kad mane lydėtų. Ami, mūsų vyriausia duktė, ir Barbara Shelmon (Romos katalikų pasaulietė Chicagoje, vėliau "Gydančios maldos" autorė) galėjo vykti kartu su manimi. Kai mes įvažiavome į miestą, pamatėme įdomią bažnyčią. Buvo anksti, mes nusprendėme sustoti. Kol įėjome į bažnyčią, Šventojo Dvasia nužengė ant manęs patepdama taip, kaip aš niekada anksčiau nebuvau patyręs. Ami pažūrėjo į mane ir sūško: "Tėti, kas tau darosi?" Bažnyčia buvo Šv. Marijos Romos katalikų bažnyčia, ir Šv. Dvasia pakvietė mus atgailai dėl didžiojo istorinio atsiskyrimo tarp Romos katalikų ir protestantų.

Tą savaitę, kai nutverdavome laiko tarp paskaitų skaitymo ir dvasinių patarimų bei pagalbos teikimo, mes meldėmės už visas skriaudas, vieni kitų kaltinimus ir kovas Bažnyčios istorijoje. Vieną dieną mes meldėmės už visus tuos, kurie nepaisydami įsitikinimų tuokėsi su kitos konfesijos atstovu ir po to buvo ekskomunikuoti. Tą vakarą iš toli skambino man mano mama, norėdama pasveikinti gimimo dienos progą. Aš pasidalijau su ja tuo, kas vyko. Ji atsakė: "O, Johnai, aš niekad nesakiau tau. Tu visada žinojai, kad mano mama buvo metodistė. Bet ji augo kaip tvirtai tikinti katalikė. Mūsų protėviai, kilę iš Osage indėnų, buvo uolūs Romos katalikai, atvesti jėzuitų misionierių. Kai tavo senelė tekėjo už tavo senelio,

ji "pakeitė" bažnyčią. Tais laikais tai reiškė, jog ji buvo ekskomunikuota. Štai kodėl ji tapo tokia uoli metodistė!"

Nežinojau, kad tą dieną meldžiausi už savo mylimos senelės išgydymą! Ar tai buvo tik atsitiktinumas? Ką mes paveldime? Ar galėjo taip būti, kad dėl to aš jaučiausi mišiose lyg namuose? Gal ne? Bet tikra tai, kad meilės palaiminimas Romos Katalikų Bažnyčiai kilo iš mano paveldėjimo.

Visi šie liudijimai veda vieno dalyko link. Daugelis krikščionių klausia: "Kaip geriausiai galiu padėti savo vaikams?" Mes atsakome: "Gryninkite savo širdis. Nėra nieko, kas galėtų atsitikti jums ir kas nepalaimintų ar nepaveiktų jūsų vaikų". Prisiminkite - kai Achanas pavogė pašvęstus daiktus, izraelitai užmetė akmenimis ne tik jį, bet visą jo šeimą bei gyvulius ir sudegino visa, ką jis turėjo (Jošua 7). Kol yra nuodėmė mūsų šeimoje, kuri neatnešta ant kryžiaus, kad ir kas atsitiktų tėvams - ji supurvina Dievo malonės srovę mūsų vaikams. Yra taip, tarsi mes stovėtume įsibridę upėje, o mūsų vaikai būtų toli priekyje. Tai, kas švaru mumyse, išgrynina jų vandenį. Kažkokiu būdu dar prieš jiems gimstant ir po to mumyse jie yra palaiminti. Kiekvienas tėvas gali suvokti tikėjimu, kad kuo mes artėjame prie Dievo, tuo didesnį palaiminimą pelnome savo vaikams. (Pat 13, 22a)

Biblinė funkcija, kurią galime atkurti per palaiminimą, yra ne kas kita kaip šventumas. Mūsų asmeninis šventumas tampa palaiminimo laidu mūsų vaikams. Taigi mūsų asmeninis šventumas yra tiesioginė mūsų vaikų sielų ir dvasios maitinimo bei puoselėjimo funkcija.

Nėra tokio dalyko kaip privati, individuali, slapta ar nusišlepta nuodėmė. Nėra tokio palaiminimo ar konsekracijos, kuri būtų neefektyvi ar išeikvota. Geras darbas, nors ir slapčia padarytas, niekur nedingsta.

Visa, kas atsitinka mūsų kūnui, negali nepaliesi dvasios. Todėl šv. Paulius isako (Ef 6, 1-4): "Jūs, vaikai, klausykite Viešpatyje savo gimdytojų, nes šito reikalauja teisingumas. Gerbk savo tėvą ir motiną, - tai pirmasis įsakymas su pažadu: Kad tau gerai sekstųsi ir ilgai gyventumei žemėje. Ir jūs, tėvai, neerzinkite savo vaikų, bet auklėkite juos drausmindami ir mokydami Viešpaties vardu". Įsidėmėkite tuos žodžius "Viešpatyje" ir "Viešpaties". Mokymas, drausminimas ir dvasios puoselėjimas turi būti "Viešpaties". Kartu ir vaikai, ir tėvai yra drausminami gyventi pagal Jo Dvasią kelyje, kuriuo Jis veda. Tik taip mes įkūnijame Jėzaus gyvenimą mumyse. Egoistiški barimai, reikalavimai, pyktis nėra Viešpatyje ir Viešpaties ir neteikia Jam šlovės. Mes turime būti švelnūs ir jautrūs namuose labiau negu bet kur kitur. Švelnumas Kristuje yra ypa-

(nukelta į 4 psl.)

■ Buvusi Rusijos KGB, dabartinė Federalinė saugumo tarnyba, paskelbė, kad savo archyvuose ji laiko Adolfo Hitlerio žandikaulį, dvi jo išveiktas uniformas ir kelis buteliukus su cianido nuodais, kuriais Hitleris nusižudė Berlyno bunkeryje prieš įžengiant rusų kariuomenei.

■ Švedijos Vyriausybė pritaria idėjai jau šiais metais įsteigti Arktikos tarybą, mano šalies užsienio reikalų ministrė Lena Jelm-Valen.

■ Rusų mafija Amerikoje pelnosi iš benzino, heroino ir ledo ritulininkų, buvo pažymėta per svarstymus JAV Kongreso Senate. Manoma, kad dabar Jungtinėse Valstijose ji užmezga ryšius su Kolumbijos karteliais bei Italijos organizuotu nusikalstamumu ir ketina sukurti pasaulinę kriminalinę imperiją.

■ Britų valdymas Hong Konge pasibaigs 1997 m. Nuomonių tyrimai parodė, kad net 43% jaunesnio amžiaus žmonių svaioja prieš kinams užimant koloniją iš jo išvažiuoti ir isikurti kitur.

■ Pentagono žiniomis, Šiaurės Korėjoje tebegyvena dar 4 amerikiečiai, pasidavę į nelaisvę 1950 metų Korėjos kare.

■ Nors daug vyno vartotojų pernai sakėsi boikotuosią prancūzų vyną dėl branduolinių bombų bandymų Ramiajame vandenyne, Prancūzijos vyno pramonėi buvo "geri metai". Daugiausia prancūzų vyną pirkia vokiečiai, anglai ir belgai. Net ir daug protestavusių Australija importavo vyno 130% daugiau negu ankstesniais metais.

■ Pagrindinė pasaulio architektūros premija "Pritzker Architecture Prize" (100 tūkstančių dolerių) paskirta 58 metų ispanui Jose Rafaeliui Moneo. Vienas garsiausių jo darbų yra Atocha geležinkelio stotis Madride, o šiuo metu architektas rengia Hustono dailės muziejaus priestatą projektą, vertinamą 100 milijonų dolerių.

■ Buvusio Prancūzijos prezidento Francois Mitterando kalė Baltyje parašė jau antrąją knygą, pavadintą "Le Gros Secret" ("Didžioji paslaptis"). Joje ištikimoji kalė pasakoja apie savo devynerius metus, praleistus greta dabar jau mirusio prezidento. Ji aprašinėja Mitterando naktis ir damas, kėlusias jai baisų pavydą. Kas yra iškaltas bendraaukštis, labradorų veislės kalė neišduoda.

■ Šveicarija padidėjo, nors jos sienos ir nepakito. Pamatavus šalies žemę, pasirodė, jog ji trim metrais didesnė, negu buvo manoma. Tačiau Berno krašto topografijos valdybos vadovas Bruno Vogelis pažymėjo, jog senųjų žemėlapių išmesti nereikės. Mat net ir 1:25000 mastelio žemėlapiuose 2,5 metro pasikeitimų neįmanoma pažymėti. Naujai matuojant Šveicarijos žemę pagal globalinę vietos žymėjimo sistemą paaiškėjo, jog 1903 metų paskutinio matavimo metu kiekvienam kilometrui buvo daroma maždaug šešių milimetrų paklaida. Todėl dabar ji iš rytų į vakarus pailgėjo tris, o iš pietų į šiaurę paplatėjo apie du metrus.

TIK DARBININKA
Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

Danų ekonomika -viena stipriausių Europos Sąjungoje

Europos Sąjungos ekonomikoje pastebima stagnacija, tačiau šių metų antroje pusėje ES ekonomikos padėtis turėtų pagerėti. Taip sakoma Europos Komisijos prognozėje, paskelbtoje gegužės 15 dieną. Danija ūkiškai yra viena iš stipriausių ES narių. Tik Danija, Airija ir Luxemburgas atitinka reikalavimus, keliamus stojant į vadinamąją ekonominę ir monetarinę sąjungą. Beje, Danija kol kas negali pasinaudoti šia savo privilegijuota padėtimi, nes dauguma Danijos piliečių pasisako prieš savo šalies dalyvavimą ekonominėje ir monetarinėje sąjungoje. Eurokomisijos apskaičiavimais, bendras ES šalių ekonomikos augimas šiemet turėtų būti 1,5%. 1997 metais ES ekonomika turėtų išaugti 2,4%. Danijos ekonomika šiemet išaugs 1,3%, o 1997 metais - 2,7%, sakoma Europos Komisijos prognozėje.

ELTA

Šiandien DARBININKA užsisakę, kitą savaitę turėsite jį namuose!

Prenumerata priimama ir telefonu:
718 827-1351

Zbignievas Bžezinskis apie NVS šalis

Tolesnę posovietinių valstybių kūrmosi pažangą žinomas Amerikos politologas Zbignievas Bžezinskis sieja su tautinės idėjos, kaip vienos laisvos visuomenės plėtotės varomųjų jėgų, materializavimu. Tai jis pareiškė susitikęs su Turkmenistano prezidentu Suparmuradu Nijazovu Ašchabade. Čia jis atvyko su privačiu vizitu. Pasak jo, skirtingas tautinės veiklos bazės formavimo

patyrimas sąlygojo ir du integracijos lygius Nepriklausomų Valstybių Sandraugyje. Baltarusija, Kazachstanas ir Kirgizija siekia sukurti glaudesnę integracinę struktūrą, o Ukraina, Turkmenistanas, Uzbekistanas, Azerbaidžanas nori savarankiškai pasirinkti integracijos formas ir metodus. Šios tendencijos atspindi skirtingus savitarpio santykius ir su Rusija. Turkmenistane tautinė savimonė plėtojama labiausiai adekvačia forma, tai leidžia kuo geriau panaudoti valstybės vidaus išteklius. Z. Bžezinskis pritarė S. Nijazovo pasiūlymams, kaip užtikrinti taiką ir saugumą Vidurinėje Azijoje. Jis taip pat parėmė NATO plėtimą į rytus, motyvuodamas tai būtinumu stiprinti taikos palaikymo mechanizmą Europoje.

ELTA

Bankrotas.

A. Šiušos pieš.

Bibliinių šeimos funkcijų atkūrimas Tėvo palaiminimas

(atkelta iš 3 psl.)

tingas krikščioniškas maistas sieloms ir dvasioms, kuriomis rūpinamės.

Vyrai ir žmonos ir į savo seksualinį gyvenimą turi žiūrėti kaip į vienas kito ir vaikų sielų bei dvasių puoselėjimą. Dvasinių patarimų ir pagalbos patirtis rodo, kad daugelis tėvų nesuvokia, jog per mūsų pavyzdį vaikų dvasios išmoksta išreikšti jausmus kitiems, vėliau - jų pačių sutuoktiniams.

Ar gali būti atsitiktinumas, kad niekad nepakėliau rankos prieš Paulą ir tik kartą per mūsų bendrą santuoktinį gyvenimą pakėliau balsą prieš jį? Ar gali būti paprasčiausias sutapimas, kad aš niekad neištariau nepagarbaus žodžio Paulai, nepareikčiau, neplūdau jos arba ji manęs? Mūsų abiejų tėvai rūpestingai elgėsi su mūsų motinomis, rodydami joms didelę pagarbą. Jų pavyzdys buvo maistas ir rūpinimasis mūsų sielomis bei dvasiomis.

Abu mes matėme, kaip mūsų tėvai reiškia vienas kitam šilumą ir prisirišimą. Abu stebėjome, kaip atsiveikindami ir pasisveikindami jie apsikabindavo ir bučiuodavo kits kitą. Nė vienas nepatyrėme atviro ar nevaldomo jų priekaištavimo vienas kitam. Abu mes tėvų santykiuose matėme meilę, išreikštą prisirišimu. Šventumas nėra griežtas elgesys, laikantis įstatymo. Šventumas yra meilės gyvenimas, gyvenamas diena iš dienos mūsų šeimoje.

Penki Lietuvos piliečiai išgelbėti Indijos vandenyne

Lietuvos Užsienio reikalų ministerija tariasi su Latvijos laivninkystės įmonėmis dėl galimybės penkis Lietuvos piliečius, šiuo metu esančius Indijoje, grąžinti namo tuo pačiu laivu, kuris juos išgelbėjo Indijos vandenyne.

Latvių laivas "Mate Zelka", plaukęs Indijos vandenyne, maždaug 70 mylių nuo Omano krantų pastebėjo vizualinius signalus ir pakeitė kursą. Netrukus buvo pastebėtas plaukantis septyniais žmonėmis. Penki jų buvo Lietuvos, du - Rusijos piliečiai.

Kol kas tiksliai nežinoma, kodėl jie, nepriplaukus kranto, turėjo palikti laivą "Ras-Binna", kuris priklauso vieno Lietuvos piliečio individualiai įmonei. Laivas buvo išnuomotas bendrai Somalio ir Rusijos laivybos kompanijai. "Ras-Binna", igulioje buvo 29 žmonės, iš jų 22 somaliečiai, penki Lietuvos ir du Rusijos piliečiai. Vienas iš rusų buvo vienas iš bendros įmonės savininkų.

"Ras-Binna" igula jau devynis mėnesius negavo atlyginimų. Įtariama, kad somaliečiai privertė septynis jūreivius išlipti

ELTA

Pristatytas žurnalas "Tautos atmintis"

Lietuvos Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Tyrimo Centro darbuotojai gegužės 9 d. Vyriausybės rūmuose įvykusioje spaudos konferencijoje pristatė centro leidžiamą žurnalą "Tautos atmintis".

Kaip pasakė centro vadovas Vytautas Skuodis,

vidury vandenyne. Laivą palikę jūreiviai persėdo į pripučiamą gelbėjimo plaustą maždaug 90 mylių nuo kranto ir tris paras išbuvo atvirame vandenyne, kol juos rado latvių laivas. Šiuo metu visi išgelbėtieji jūreiviai yra nedideliame Kandlos uoste Šiaurės Indijoje, kur prisišvartavo Latvijos laivas "Mate Zelka".

Kaip ELTA sakė šaltinis Užsienio reikalų ministerijoje, išgelbėtieji jūreiviai kol kas galės gyventi latvių laive. Bus bandoma ieškoti lėšų pagabenti Lietuvos jūreivius pagabenti namo latvių laivu. "Mate Zelka" po pusantro mėnesio maždaug turėtų atplaukti į Rygą.

Visi penki jūreiviai iš Lietuvos yra rusų tautybės klaipėdiečiai. Jūreivių artimieji apie įvykį informuoti. Neaišku, kur dabar yra laivas "Ras-Binna" su 22 somaliečių jūreiviais.

Tikimasi netrukus išspręsti visus Lietuvos jūreivių grąžinimo į Lietuvą klausimus.

V. Kapočiaus nuotr.

Archeologiniai tyrinėjimai Vilniaus Katedros aikštėje

Gegužės mėnesį atsitiktinai sugedus vandentiekio vamzdžiui ir ištryškus vandens fontanui Katedros aikštėje buvo pradėti remonto darbai. Giliau kasant žemę buvo atrasti pastato pamatai.

Pasikvietus ir pagalbą archeologus, kuriems vadovauja Gintaras Rackevičius, buvo pradėti nuoseklūs archeologiniai tyrinėjimai.

Buvo atrasti: 17 amžiaus grindinys, dalis barokinio namo pirmo aukšto su arkinių pamatais.

Vėliau buvo aptiktas dar ankstyvesnis archeologinis sluoksnis - Vilniaus gynybinės sienos ir pilies bokštų pamatų dalys.

Tyrinėjimai tęsiasi toliau.

V. Kapočius

Europoje gyvena 12 mln. užsieniečių

ES statistikos agentūros "Eurostat" duomenimis, iš Europos Sąjungoje gyvenančių 369 milijonų gyventojų 3,3% yra ES bloko nepriklausančių šalių piliečiai. 1,5% ES piliečių gyvena ar dirba ne savo gimtojo šalyje. Iš viso Europos Sąjungoje užsieniečiais laikoma 18 milijonų žmonių, iš jų 12 milijonų yra atvykę iš ES nepriklausančių šalių, o likę šeši milijonai yra laikomi ES piliečiais. Labiausiai mėgstami migruoti ES tauta - italai. Maždaug 22% ES šalyse gyvenančių svetimtaučių yra atvykę iš Italijos. "Eurostat" surinkti duomenys rodo, kad kitose ES šalyse gyvena ar dirba maždaug 1,2 milijono šios tautybės žmonių. Apsigyventi svetur mėgsta ir airiai. Beveik 13% visų airių tautybės žmonių gyvena kitose ES šalyse. Mėgstamiausios emigrantų šalys Europos Sąjungoje yra Vokietija, Prancūzija bei Didžioji Britanija. Pavyzdžiui, Vokietijoje gyvena beveik trys milijonai turkų bei išeivių iš buvusios Jugoslavijos Federacijos. Jie sudaro apie 40% visu

Vokietijoje gyvenančių svetimtaučių. Didžiojoje Britanijoje svetimšalių emigrantų minia margiausia: airiai, amerikiečiai, indai bei pakistaniečiai sudaro beveik pusę D. Britanijos imigrantų, kitą pusę sudaro atvykėliai iš viso pasaulio. Daugiausia užsieniečių gyvena mažajame Luxembourge - jie sudaro beveik 30% visų Luxembourg gyventojų. Mažiausiai užsieniečių gyvena Ispanijoje, Airijoje bei Suomijoje.

ELTA

Susižavėjimas A. L. Webber miuziklu nesiliauja. Miuziklas "Katės" rekordinį 6113 kartą parodytas Naujajame Londono teatre. Per penkiolika metų šis Sir. A. L. Webberio miuziklas pagal T. S. Eliot eiles vien Didžiosios Britanijos sostinėje uždirbo 85 milijonus, o visame pasaulyje - vieną bilijoną svarų sterlingų. Tikimasi, kad pelnas išaugs po to, kai animacinę jo versiją 1997 metais baigs kurti amerikiečių kino režisierius Steven Spielberg.

Rusų mafija JAV

Rusų mafija ir iš buvusios Sovietų Sąjungos kilusių nusikaltėlių gaujos gliai išisknijo Jungtinėse Valstijose, pareiškė aukštas JAV valstybės departamento pareigūnas. Jungtinėse Valstijose rusų mafija sudaro slapto bendrijos, kurios turi tarptautinius tinklus Rusijoje, Belgijoje, Čekijoje, Vengrijoje ir Izraelyje, pareiškė Viennoje Džonatanas Vineris, valstybės departamente atsakingas už kovą su narkotikais. Pasak jo, rusų organizuotų nusikaltėlių gaujos įsikūrė New Yorke, Bostone, Miami ir Las Vegas. Jos verčiasi prekyba narkotikais, automobiliais, branduolinėmis medžiagomis, kontroliuoja prostituciją. Dž. Vineris pareiškė, kad didelės pinigų sumos iš Rusijos buvo pervestos į kitas pasaulio šalis. Federalinis Tyrimų Biuras nesenai suėmė vieną rusų mafijos "krikštąvį" Jungtinėse Valstijose.

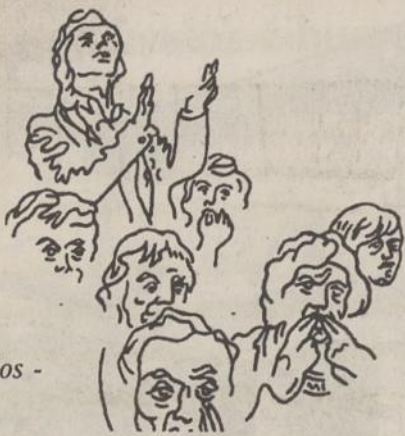
ELTA

Iš anglų k. vertė **Saulė Raubickaitė**
"Šiaurės Atėnai"

Valdas Daškevičius

Du veidai

Regėjau du veidus:
pirmasis, prikalts ilga vinimi
prie betono laiptų ir požemio perėją,
buvo liūdnas ir kenčiantis, kitas
kaip aitvaras sklاندė dangui ir šypsojos -
jį laikė prikaltojo žvilgsnis.

Mokytoja Alė

Vaikystėje ėjo ir praėjo daugybė mokytojų, atmintį išliko tik viena - Alė (Elena) Nakaitė. Šviesa ir gerumas sklido iš jos atidžių akių, aukštos kaktos, auksiniai - taip man regėjosi tada - plaukai nuskaidrindavo juodų suolų pristatytą trečio skyriaus klasę. Pedagoginio instituto pavyzdinėje mokykloje, už kurios sienų taikšėjo vokiečių kareivių batai, trempdami taip neseniai atgautą ir vėl prarandamą Vilnių... Visos mergaitės mylėjo mokytoją Alė, aptarinėjo jos samanų spalvos kostiumėlių, o syki nuvilnijo naujiena: "Matėt? Girdėjot? Mokytoja Alė vakar važiuavo karieta nuo pat Katedros, o jau vestuviai suknelė! O jau jaunasis - tikras pasakų princas!" (Vėliau mokytoja parašys: "...Ne karieta važiuavo, o paprastu vežiku, nežinau, kodėl vyras (Edmundas Arbačiauskas - V. Ž.) taip patvarkė...") Tada mes nežinojome, kaip mokytojai nelengva: mokytojaudama dar studijavo universitete. Ir vis dėlto surado laiko aplankyti mane namuose, atnešti dovanų spalvotą žurnalą - rodos, "Genį". Degiau iš gėdos, kad lygiai toks žurnalas jau guli ant stalo. "Nieko, dar geriau, galėsi kam nors padovanoti", - pastebėjusi mano sumišimą nuramino mokytoja.

Atsiritu į persirito frontas, sugrįžo bolševikai, galybė pažįstamų veidų dingio lyg nebūty, taip pat ir mokytojos Alės. "Kur ji dabar: ar išvis gyva?" - klausiu save, nes nebuvo ką kitą klausti. O syki, gal prieš tuziną metų, Rašytojų sąjungos rūmų koridoriuje buvau beprasilenkianti su nepažįstama moterimi. Ją lydįs P. Bražėnas supažindino: Alė Rūta; persimetėme pora mandagybų ir išsiskyrėme. Ir tik kiek vėliau Lietuvoje apsilankęs Algimantas Kezys besišnekučiuojant (kadaise mūsų kiemai buvo greta ir kaip padūkė žaisdavome "kvadrata") pasakė, jog Alė Nakaitė ir Alė Rūta - ta pati. Bemat nulakinau laišką į tolimą Santa Moniką, o dabar jau visas Alės Rūtos laiškų pundelis pūspo stalčiuje. Iš jų - kaip anuomet - sklinda šiluma, gerumas ir beribis rūpestis dėl Tėvynės: "Atrodo, nebėra okupantu, tai lietuviui patys tėsia tautos genocidą"...Neabejoju: jei-gu Alė Rūta būtų milijonierė - tuočiau pat pultų Lietuvon ieškoti vargstančiųjų ir alkanųjų, kad dalintu, dalintu, dėkodama, kad priima...

O kokios brangios buvo man eilutės, bylojančios ir mokytoją manęs nepamiršus: "Aš, rodos, matau akis, kažko lyg nuolat klausiančias ir kiek liūdnas. Sėdėjai man iš dešinės, netoli lango..."

Čia, Lietuvoje, ne vienas plunksnos didžiavirys yra karčiai pasiguoęs: ak, negalys visas atsidėti kūrybai, nes privalas, o varge, užsidiirbti trindamas kėdę redakcijoje, ir panašiai. Tuo tarpu Alė Rūta užsiėmė nelengvu verslu augindama ir auklėdama tris vaikus, o rašė ištaikiusi ar atėmusi iš miego valandą kitą: "Taip mes išveivijoje, nutrūkdami bent valandėlę nuo kasdienybės, gūdžiame ilgesy ir "namų žiburėlio" šviesoj, ieškujome savo būties grūdėlių, kad

juos pasisėtume ir kad jie žalius daigelius išleistu, kad nesunykstume svetimybų drungname, o kartais ir labai kietame, šaltame dirvožemyje..." Taigi slėgė dvigubas rūpestis: kad išeiviai lietuviai tenai, svečioje žemėje, neištirtų ir kad pati Lietuva okupacijoje nesunykty... Šalia to nepamirštama: "Nepalyginami mūsų vargeliai Vakaruose su tėvynainių baisiais išgyvenimais (...) šaltuose Rytuose".

"Aukštupių" serijoje išleista savo trijų romanų tomą Alė Rūta palydi žodžiais: "Visų mano knygų alfa ir mega - nostalgia. Gimtinė. Kaimas, kur užaugau. Rytų Aukštaitijos kaimas, kuriame žmonės gal ir buvo skurdūs, bet sveiki siela. Kur tikėjimas, darbo meilė, šventės, savi papročiai gaivino, guodė ir mus į gyvenimą vedė tiesiu keliu". Visi trys romanai - apie kasdienį kaimo gyvenimą ir iki devynių prakaitų triūsiančius jo žmones, ypač moteris - ūkininkes ar samdines - kantrias, teisingas, doras, apie merginas - drovias ir negalinčias, nemokančias kitaip mylėti, kaip visa siela, visam gyvenimui, aiškiškai numanančias, kas yra nuodėmė ir kur ji veda... Beskaitydamos, besekdamas iš lėto plaukiančius ir neretai iš tikrovės paimtus vaizdus norom nenorom lyginti su dabartiniu mūsų kaimų ir nesuakmenėję iš siaubo tik todėl, kad per ilgą ir šuo kariamą pripranta... Šie romanai yra ir tarsi atsvara J. Baltušio "Parduotoms vasaroms", kur kiekvienas turtingesnis, prakutęs ūkininkas - buožė, būtinai žiauresnis už žvėrį...

Gaila, Alės Rūtos kūryba nėra deramai išstudijuota ir aptarta. Išvis nūnai ištikimos meilės, atsidavimo šeimai, aukos Tėvynei literatūra stumte stumiama užmarštin lyg senamadiški drabužiai, užtat destruktinių erotinių sapaliojimų "moderniški" skaitiniai linksniojimų, analizuojami, blusinėjami lyg pro mikroskopą. Betgi mados eina ir praeina, o amžinoji tiesa, kad menas neteigiantis ir neįtvirtinantis Gėrio, tėra tuščias burbulas, - lieka!

Baigdamą noriu atsprašyti mokytoją Alė, kad panaudojau citatas iš jos laiškų neatsiklaususi - nebebuvo kada. Neištversiu nepridūrusi dar vienos citatos: "Kiekvienos gabios moters man gaila. Mūsų "ponai vyrai" to niekada nesuprato ir nesupras. Net man vienas žmogus pasakė: "Būtum didesnė ir labiau žinoma rašytoja, jeigu būtum vyrų buvusi".

Taip tai taip, mieloji Mokytoja, bet ar tuomet būtumėt sukūrusi "Motinos rankas" - tarsi episkai pratešdama Šatrijos Raganos (irgi moters) impresiją...

Viename laiške Alė Rūta pasiguoė turinti parašiusi du nemažus kūrinius, bet, deja, leidėjų rasti neįmanoma.

Būtent šito, taip pat kūrybingumo sveikatos, ištvermės - smogus Likimui ir atėmus mylimą sūnų Arimantą - linkiu Jums su visais mylinčiais skaitytojais suaktyvių progą!

Vytautė Žilinskaitė
"Dienovidis"

Jurgis Kuncinas

Lietuvos vizija

2007 metais pagaliau buvo paskelbta Didžioji Amnestija: iš kalėjimų, nedidelių lagerių ir spec. gyvenviečių paleido tautininkus, konservatorius, intelektualus ir inteligentus; pastarieji net nelaisvėje aršiai ginčijosi dėl savo nominalų. Kai kuriems buvo paskirta ir mokama 10 rublių pensija, o stipresnius valdžia įdarbino Viešųjų darbų koncerne - daugiausiai prie geležinkelio, mat bėgiai vėl buvo platinami ar siurinami pagal BAM'o standartą.

Lietuva atsikvėpė, buvo galima perlaidoti žuvusius į tikras kapines. Buvo leidžiama klausytis "Amerikos balso", bet tik pavieniui, jokių grupinių pasiklausymų. Jokių komentarų. To buvo griežtai paisoma.

Pažangą matei kone kiekviename žingsnyje. Valstybė rūpinosi viskuo. Kortelių sistema vėl puikiai pasiteisino ir nors mirtinumas padidėjo, žmonės buvo patenkinti. Elektrėnuose pilnu pajėgumu veikė modernus Krematoriumas, MASKVOS DOVANA Nepriklausomybės dienos proga.

Pogrindyje, tiesa, ėjo keli laikraščiai ir žurnalas, bet valdžios nuostata dabar buvo tokia: Žaiskit, žaiskit, kol prisizaisit! Tramvajus tarp Vilniaus ir Kauno dardėdavo penkias šešias valandas, nes geležinkelis buvo skirtas išimtinai kariniams ešelonams bei transportams. Užtat švenčių proga kiekviena lojali šeima nemokamai gaudavo butelį degtinės arba 5 (penkis) butelius alaus.

Formaliai valstybės darbu buvo nepriklausoma, taip buvo patogiau ysiems. Bet į užsienius vykdavo vien funkcionieriai ir agentų stropiai saugomi geriausi sportininkai. Pvz. Zigmąs Garša, pirmasis pasaulyje iveikęs 300 cm aukštį, šuolininkas taigi. Išėjė iš lagerių, nacionalistiškai nusiteikę krepšininkai atrodė išsekę ir žaidė tik lauko aikštelėse ir tik tarpusavy.

Buvo paliktos dvi oro linijos: Vilnius - Maskva ir Vilnius - Minskas. Daugiau juk nė nereikėjo. Lengvuosius automobilius buvo leidžiama turėti tik dirbantiems valdiška darba, užtat pasidarė privaloma registruoti visus dviračius. Gyvenimas buvo pakenčiamas, viešpatavo tvarka, dora, darna. Už amoralių elgesį galėjai gauti bent šešetą metelių. Pvz., už bučinį skvere ar nepadorią pozą paplūdimy. Bet už

Istoriko versija

Birželio 5-ąją gimusi poeto Vytauto Mačernio (1921-1944) neaplenkė džiova, ir tai buvo jo lyrikos pesimizmo pradžia bei

anekdotus, burnojimą prieš valdžią (SDKP = Socialistinė darbo konservatorių partija) buvo tenkinamasi tik administracinėmis nuobaudomis ir turto konfiskavimu. Daugelis manė, kad tai yra teisinga.

Suvešėjo ir Kultūra. Buvo įsteigti dar keturi ansambliai "Lietuva". Jie taip ir vadinosi: "Lietuva - 1", "Lietuva - 2" ir t. t. Didžiulės freskos papuošė namų fasadus ir sienas - kovų vaizdai. Užtat neliko niekingų reklamų ir iškabų. TV teliko žinios, serialai apie Didįjį Tėvynės karą, bet po lemtingų 2007-ųjų atsirado ir tautosakos laidų. Puikiai buvo inscenuotos "Sidabrinė kulka" ir "Kaip Gaidelis pono dvarą griovė". Nukaršęs Juršėnas vis dar tebevadovavo ideologiniam frontui, o galudienis Paleckis vadovavo Armijai, Laivynui ir Oro pajėgoms - Nacionalinė divizija buvo aprūpinta modernia ginkluote, kovinga ir disciplinuota. Priešas nesnaudė, bet ir mūsų pulkai ne.

Išplėtus Ignalinos AE, nepaprastai atpigę elektros energija, ji pasidarė beveik nemokama. Tiesa, padaugėjo elektros traumų, net žūčių, bet tai buvo niekis, palyginti su bendra padėtimi, kuri vis gerėjo ir gerėjo.

Stabilizavosi ir pabėgėlių reikalai. Pabrėdė buvo paversta Rytų kolonija. Afganai, indai, kurdai, pakistaniečiai, mongolai ir rujukai čia gyveno kaip viena didelė šeima, turėjo šiokią tokią savivaldą ir buvo gyvas tautų draugystės pavyzdys. Čia buvo mėgstama važioti negausias užsienio delegacijas. Pabrėdė išgarsėjo pasaulyje ir išgarsino Lietuvą kaip itin demokratišką valstybę. To garso pavilioti pabėgėliai dabar plūdo iš viso pasaulio, net iš Pietų Amerikos ir Grenlandijos. Lietuviškajam sveitingumui kaip visada nebuvo jokių ribų.

2001-aisiais viešai sušaudžius keletą mafijos bosų buvo likviduota ir ši piktžaidė. Mafiozjai mutavosi į kuklius prekijus, buitės tarnyba arba emigravo į Trečiojo pasaulio šalis, kur buvo su džiaugsmu sutikti ir paskirti instruktoriais - patirtis visuomet praverčia.

Panaikinus kažkurį universitetą, buvo atkurta Aukštoji SDKP Partinė mokykla, į ją įstoti buvo beveik neįmanoma - reikėjo ne tik tikslaus geneologinio medžio braižinio, bet ir galybės rekomendacijų bei pažymų. Užtat baigęs tokią mokyklą, žmogus būdavo tikras, kad gaus aukštą postą ešelonuose ir turės visas įmanomas

ankstyvos kūrybinės brandos sąlyga, - taip komentuoja dažnam literatūros tyrinėtojiui dar naują faktą mažeikiškis istorikas Povilas Švėrebas. 1935-aisiais V. Mačerniui gydytojas diagnoza-

privilegijas.

Atskirai norėtusi pakalbėti apie to meto literatūrą. Ji, kaip sakoma, suvešėjo, suklestėjo ir subrendo. Pagaliau bendromis jėgomis (Autorių kolektyvas, vadovaujamas SDKP CK) sukūrė didžiulį tautinį liaudies epą "OPA PA", ir apimtimi, ir siužeto vingiais toli pranokstantį ir "Beovulfą", ir "Rolanda", ką jau kalbėti apie "Nybelungus", "Kalevalą" ar "Lačplėsį". Visi autoriai (dvidešimt keturi!) gavo Nacionalines premijas ir buvo apdovanoti Gedimino ordinais su Laurų šaka iš platinos. Kai reikėjo, Valstybė nesismulkino.

Puikius memuarus parašė draugai Drilinga, Keidošius, Bieliauskas ir kiti. Kad ir nedideliais tiražais pasirodė Burokevičiaus raštai bei Jermalavičiaus "Sąžinės Kalinio užrašai". Juos kaipmat išleido ir maskviškė "Sovietskij pisatel" leidykla. Poezijoje vėl padvelkė optimizmo, brolybės, tikėjimo žmogumi vėjai, buvo ieškoma (ir randama!) vis naujų formų.

Himno melodija, tiesa, paliko ta pati, bet žodžiai palengva keitėsi ir 2006-aisiais tekstas pasidarė nebepažįstamas. Jokių protestų.

Valstybės skola išaugo iki 15 mlrd. USD, bet ėmus eksploatuoti Varėnos rūdynus bei grąnito klodus, skola neatrodė neišbrendama, piliečiai žvelgė į ją optimistiškai, o SDKP ėmė vis naujas paskolas.

2004 metais ant Žemaitijos nukrito 0,3 km skersmens meteoritas ar bolidas, įmušė žemėn kelis kaimus ir miestelį, bet žmonės buvo išpėti, tad žuvo tik slunkiai, girtuokliai ir nepatikimi elementai. Išmuštoje duobėje tyvuliavo Santarvės marios su dirbtinėmis salomis ir lagūnomis; rekordiniu laiku čia buvo įrengtas Lietuviškasis Disneilendas su vėjo malūnais, karuselėmis ir Kovų už Valdžią inscenizacijomis.

O Gyvenimas vis gerėjo ir gerėjo. Vizijos tapo tikrove. Stabilizacija pasiekė apogėjų. Kiekvienas panorėjęs bent savaitę galėjo pabūti Ministru pirmininku. Tereikėjo sulaukti 18 metų ir mokėti pasirašyti. Ekonomika taip sustiprėjo, jog buvo vieninagai nuspręsta pusiaukelėje tarp Vilniaus ir Kauno pastatyti aukščiausią Pasaulyje bokštą. Kam? - klausinėjo negausūs skeptikai. Ogi šiaip saul! - atkirsdavo gausieji optimistai iš CK. Reikia!

Trečiasis tūkstantmetis atnešė tėvynei Lietuvai tai, ko niekas nė sapne nesapnavo. O išminčiai rūmuose ir krūmuose audė jau naujas, dar svaigesnes vizijas kartodami: Tobulybei ribų nėra nėra nėra... LA

vo antros studijos plaučių tuberkuliozė

P. Švėrebas, tyrinėdamas Sedos vidurinės mokyklos istoriją, archyvuose surado šiuos faktus pagrindžiančių dokumentų. LR

MENO NAUJIENOS

- **Tarptautinio Kanų** (Prancūzija) kino festivalio programoje "Netradicinis žvilgsnis" pirmą kartą buvo demonstruotas lietuvių režisieriaus Šarūno Barto naujausias filmas "Mūsų nedaug". Kino kritikai palankiai įvertino šį fimą, o režisierių lygino netgi su A.Tarkovskiu ir J.L.Godaru. Šiuo metu Š.Bartas rengiasi bendram projektui su garsiu prancūzų režisieriumi Leos Caraxsu.

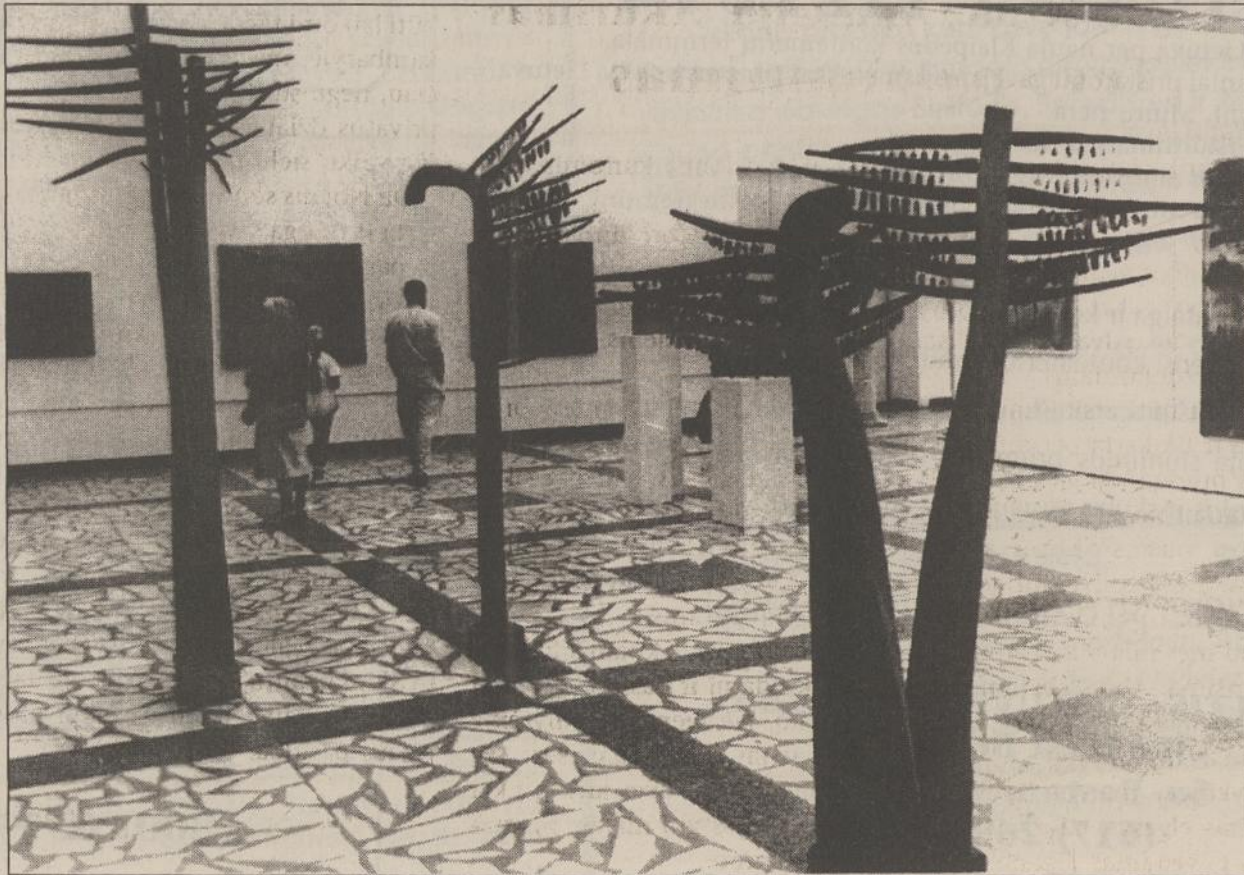
- **Gegužės pradžioje** Torunėje (Lenkija) vyko III Baltijos šalių muzikos ir dailės festivalis "Probalitica '96", kuriame dalyvavo menininkai iš Lenkijos, Vokietijos, Danijos, Norvegijos, Švedijos, Suomijos, Rusijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos. Lietuvai šiame festivalyje atstovavo tapytojai Algimantas Biguzas ir Rimvydas Merkeliūnas, o kompozitorius Bronius Kutavičius buvo apdovanotas "Flosako" statulele. Visi festivalio dalyviai dovanų gavo specialų medalį, kurį suprojektavo Latvijos dailininkė Solvita Zale.

- **Vilniaus "Lango" galerijoje** atidaryta keturių Danijos fotografų paroda, pavadinta "Vacum". Ekspozicija atkeliavo iš Odencės fotomuziejaus, o jos parodymą Lietuvoje inicijavo Šiaurės šalių informacijos biuras Vilniuje. Kolekcija pernai svečiavosi Slovėnijoje. Keturius skirtingų kartų fotomenininkės - T. Kurtzweil, L. Steenck, L. Arke ir L. Tauber-Lassen - "Lange" eksponuoja savo fotografijų ciklus.

- **Suomijoje**, Raumos dailės muziejuje, atidaryta tradicinė Baltijos šalių dailės bienalė "Rauma Bienalle Balticum 96". Muziejaus kuratorė Riitta Sateri šių metų parodai parinko netradicinę temą - "Išlikimas" ("Survival"). Tema akcentuoja pozityvius kūrėjo ir kūrybos bei supančio pasaulio santykius, šiandieninio žmogaus teisę ir viltį ir pareigą tikėti ateitimi. Šiais metais parodoje savo darbus eksponuoja 21 dailininkas iš Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Rusijos, Vokietijos, Švedijos, Danijos, Lenkijos. Lietuvos menui atstovauja tapytojos Audronė Petrašiūnaitė ir Eglė Gineitytė. Paroda Raumos muziejuje veiks iki liepos 14 dienos.

- **Ite, Missa est.** Šiuo sakraliniu sakiniu Justinas Marcinkevičius užbaigė vakarą, kuriuo buvo pradėtas 32-asis Poezijos pavasaris ir pirmosios lietuviškos knygos 450-mečiui skirti renginiai, kuriuose dalyvavo istorikai E.Gudavičius ir A.Bumbauskas. Pradedamas baigiamąjį vakarą, J.Marcinkevičius priminė, kad esame 433-ųjų Martyno Mažvydo mirties metinių išvakarėse (mirė 1563.V.21). Jei tai atsitiktinis sutapimas, vadinasi, esame globojami gerosios lietuviškojo Rašto dvasios, sakė poetas, o jei ne, tai rodo vakaro rengėjų kultūrinę brandą. Šių metų "Poezijos pavasario" laureatu tapo poetas Kornelijus Platelis.

- **Rochester, NY**, vykusioje trisdešimtojoje Nacionalinės keramikos meno švietimo konferencijoje (NCECA) dalyvavo Panevėžio dailės galerijos direktorė, tarptautinių keramikos simpoziumų, rengiamų šiame mieste, organizatorė Jolanta Lebednykienė. Jos tema "Trišalė sąjunga: menas, pramonė, technologija". Konferencijoje dalyvavo 2450 keramikų iš viso pasaulio.

Vilniaus šiuolaikinio meno centre Lietuvos dailės paroda.

V. Kapočiaus paroda

Lietuvos byla tikrovės miglose

(atkelta iš 2 psl.)

Kongresas jo veto apvertė ir sudarė galimybę įvažiuoti Amerikon ne tik nacizmo, bet ir komunizmo aukoms. Kitur mūsų spaudoje nebuvo jokio atgarsio. Dabar, ryšium su "Venona" archyvų deklasifikacija ir žiniomis apie bent 200 komunistų agentų, infiltravusių JAV vyriausybę, iški-
lo sensacinga informacija apie Trumano draugystę su Stalinu. Gerokai kairiame "Washington Post" dienraštyje tai atidengė "liberalus" kolumnistas Nicholas von Hoffman. Jis nurodė, kad Trumanas gan šaltai priėmė Winstonono Churchill'io istorinę kalbą apie Geležinę Uždangą Fultono universitete. Esą prez. Tru-

manas buvo sumanęs pasiūsti karo laivą "USS Missouri" atsiųžti Amerikon Staliną ir duoti jam progą tuo klausimu pasisakyti... O kiek dar mūsų "draugų" panašių šposų mes nežinome?

Ir visuomeninėje išeivijos veikloje tikrai svarstyti pasiūlymai dažniausiai lieka balsu tyruose. Prieš porą metų iš Daytona Beach iškilo, manau, labai vertingas siūlymas - prieš Seimo rinkimus išeivijai finansuoti masiškai ir veltui skleidžiamą nepartinę poros puslapių biuletėnį, plačiai visuomenei apie LDDP ir Seimo rinkimus apskritai informuoti. Balsuotojams Lietuvoje irgi reikia žinių LDDP kon-

troliuojamai propagandai per žinybą atsverti. Toks nepartinis biuletėnis pasiektų neišgalinčius prenumeruoti laikraščių ir gal tuos, kurie nepasitiki "partijomis" apskritai. Ponia Sigita Ramanauskienė tokį pasiūlymą iškele Floridos Lietuvių Bendruomenės suvažiavime, bet nepastebėjau tam atgarsio. Tokio projekto siūlymą pasiūniau, raštu Amerikos Lietuvių Tarybai ir, pagaliau, prieš keletą mėnesių, Tautos Fondui. Atrodo, nepartinė informacija bei siūlymai jai skleisti nesulaukia atgarsio mūsų veiksmuose.

Susidaro įspūdis, jog neretai mūsų nuomonės formuojasi iš viso vengia platesnės informacijos ieškojimo bei skleidimo. Prieš keletą dešimčių metų vienam išeivijos redaktoriui pasiūliau seriją straipsnių apie JAV prieškomunistinį sąjūdį, jo organizacijas ir jų priešus Amerikoje. Buvo gautas atsakymas: "Mes savaip kovosime prieš komunizmą". Kovojo, tiesa, bet abejojo, ar buvome apsiginklę tokiai kovai reikalingomis žiniomis. Per tai ir mūsų antikomunistinis jaunimas nebuvo paruoštas atsispirti akiplėšiškai marksizmo įtakai aukštojo mokslo institucijose. Daugelis tapo anti-anti-komunistais, prisitaikdami prie intelektualinės mados. Viename Amerikos Vakarų pakraščio mieste lietuvių žurnalistų skyrius susilaukė progos išgirsti ir visuomenei pristatyti ten atsiradusį kolegą iš Rytų pakraščio. Kadangi jo kelionė buvo apmokėta jį ten kvietusių amerikiečių konservatorių, lietuviams

Padovanokite "Darbininko" prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! Prenumerata vieniems metams - tik \$30.

Buvusiuose Vilniaus Menininkų rūmuose vyksta statybos darbai, po kurių čia įsikurs Prezidentūra.

V. Kapočiaus nuot.

kalbėtojas net nieko nekainavo. Tačiau net 2 iš 5 valdybos narių balsavo prieš ("kontroversiška") kolegos pakvietimą. Manytumei bent mūsų žurnalistai turėtų domėtis įvairiomis Lietuva ir laisvę apskritai liečiančiomis idėjomis ir jas viešai išgirti ar pasmerkti.

Dėl žinių stokos, be abejo, turėjo nukentėti ir mūsų pastangos laisvinti Lietuvą. Vienas lietuvių telkinys pakvietė ten "plačiai žinomą" amerikietį pagrindiniu kalbėtoju Vasario 16-tos minėjime. Pasirodė, kad numatytas kalbėtojas buvo paraudusios American Civil Liberties Union aktyvistas. Patriotai rengėjai apie tą grupę neturėjo reikalingų žinių. Laimei, telkinyje būta asmenų su politinėmis žiniomis, ir laiku buvo išvengta skandalo. Kitoje vietoje Vasario 16-ją paminėti susirinkę lietuviai patriotai antikomunistai, stebėtojo liudijimu, net ant kėdžių atsistoję kėlė ovacijas, už gražius žodžius lietuviams, raudoną skrybėlę dėvėję Kongreso atstovai Bellai Abzug. Patriotai nežinojo, kad gražiai kalbanti atstovė buvo kietas stalinistė, kuria, jai bandant kandidatuoti į Senatą, atsisakė remti net tos valstijos socialistų partija. Sunku neįtarti, jog politinių žinių stoka yra padariusi nemažai žalos išeivijos kovoje už Lietuvos laisvę.

Laimei, tokie atvejai nebuvo

Jeigu Jus domina naujais įvykiais Amerikoje ir Lietuvoje, užsisakykite **DARBININKĄ**. Šis laikraštis tikrai neapvils Jūsų. Jau 80 metų Amerikos lietuviai skaito **DARBININKĄ**. Skaitykite **DARBININKĄ** ir pasiūlykite savo draugams.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

ir, tikėkimės, nėra vyraujanti tendencija mūsų išeivijoje apskritai. Pavyzdžiui, su malonumu prisimenu daug tautiečių ir net keletą kolegų žurnalistų, kurie nesibijoję kontakto su Amerikos antikomunistais - konservatori-
iais. Tarp kitų manė paskaitose

amerikiečiams apsilankę ir net dalykiškai programą aprašę mūsų spaudoje keli iškiliausi plunksnos kolegos - Aurelija Balašaitienė, rašytojas, mus ką tik palikęs, Jurgis Gliuda ir daytoniškis Jonas Daugėla.
(mukelta į 7 psl.)

LIETUVA - BALTIJOS GRAŽUOLĖ

Pigiausios skrydžių kainos!

Pigiausios kainos viešbučiuose:

LIETUVA, ŠARŪNAS, VILLON ir kt.

Dar pamatysite Kopenhagą, Helsinkį, Vieną, Varšuvą

Dėl skrydžių - prašykite ERIKĄ

Dėl kelionių po Lietuvą ir Europą - prašykite ROBERTĄ

Visi klauskite apie papigintas HERITAGE

TOURS. Nuo 8 iki 15 dienų. \$1175 ir daugiau

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue
New York, NY 10016

Tel. (212) 683-9500, 800-451-9511

FAX: (212) 683-9511

ASTAnet: <http://www.astanet.com/get?uniontrs>

FINNAIR

Member
ASTA
American Society
of Travel Agents

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS

KAINOMIS

**pavasari ir vasarą, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!**

**Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.**

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS

(HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

- Dabar siuntiniai pasiekia Lietuvą per naują Klaipėdos konteinerių terminalą.
- Greitai ir saugiai jūsų siuntiniai pristatomi gavėjams asmeniškai į namus po visą Lietuvą.
- Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
- Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25.
- VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

Liepos mėnesį VILTIES įstaiga ir krautuvas DOVANA bus uždarytos. Per tą laiką bus parengtas naujas rudens konteinerių išsiuntimo tvarkaraštis, kurį VILTIES agentūros siuntėjai gaus paštu asmeniškai. Siuntiniai vėl bus priimami rugpjūčio mėnesį. VILTIES įstaigoje siuntinius priimame nuo antradienio iki šeštadienio. Informacijos apie siuntinius ir skubų pinigų pervežimą į Lietuvą prašome teirautis telefonu: (617) 269-4455.

Linkime gražiausių atostogų!

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 West Broadway
So, Boston, MA 02127
(617) 269-4455

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

**Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ**

**Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.**

JULY SCHEDULE

JULY 1 MON	PUTNAM, CT.	11-12 NOON
JULY 8 MON	NEW BRITAIN, CT.	11-12 NOON
JULY 8 MON	NEW HAVEN, CT.	2 - 3 P.M.
JULY 8 MON	WATERBURY, CT.	4 - 5 P.M.
JULY 11 THU	PHILADELPHIA, PA	11-12 NOON
JULY 12 FRI	KEARNY, NJ	11-12 NOON
JULY 12 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
JULY 18 THU	NEWARK, NJ	11-12 NOON
JULY 20 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
JULY 22 MON	NEW BRITAIN, CT	11-12 PM
JULY 22 MON	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
JULY 22 MON	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
JULY 25 THU	PHILADELPHIA, PA	11-12 NOON
JULY 25 THU	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
JULY 26 FRI	KEARNY, NJ	11-12 NOON
JULY 26 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$799 r.t.

One way to Vilnius \$530

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

**MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE**

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Mažesniųjų brolių ordino šv. Kazimiero provincijos aukštosios mokyklos žiburys Žemaitijoje

(atkelta iš 3 psl.)

sąlygomis Lietuvos pranciškonai išliko.

Nuo 1989 m. lapkričio 19 d. (Šv. Kazimiero provincijos įkūrimo diena), po 53 metų tremties, savo bažnyčioje Kretingoje Šv. Mišias aukojo jau naujos kartos pranciškonai. Kretingos pranciškonai ir dabartiniais laikais neatsisako savo pasiryžimų šviesi ir kultūrinti šį kraštą ir, pasitikėdami gerų žmonių dosnumu, imasi tokių didelių ir sunkių auklėjimo ir mokymo pareigų. Jų padarytus darbus, reikia tikėtis, istorija įvertins teigiamai.

Švietimo kaita atgimusiųjų Lietuvoje.

Mokyklos kaita prasidėjo 1988 m., kai iškilo tautinės mokyklos idėja, kuri turėjo sudaryti atramą tautinei egzistencijai prievartos ir priklausomybės metais. 1990 m. imta galvoti apie tautinę valstybinę mokyklą. "Sovietiniai metai iškreipė mūsų santykį su tradicija, kuri buvo arba ignoruojama, neigiama, arba - rezistencijos sąlygomis - sakralizuojama" (4, 4). Atgimusiųjų Lietuvoje vėl ėmė rasti katalikiškos institucijos - mokyklos, kolegijos. Ypač Katalikiškos kolegijos, kur ruošiami profesionalūs tikybos mokytojai, kurios steigiasi prie bažnyčių, vienuolynų, kur gyva tradicijų ir sakralumo samprata. Šių mokslo įstaigų švietimo esmė glūdi Katalikų Bažnyčios suformuotuose papročiuose ir tradicijose. "Tradicijos gyvumą galima išlaikyti turint kritinį santykį su ja - nuolatinį kūrybinį ir dialoginį santykį, kuriam atsirasti reikia laisvo kultūrinio gyvenimo sąlygų" (4, 4). Nuo 1988 m. iki 1996 m. Lietuvoje aukštesniojo mokslo veikla siejosi ir siejasi su katalikiškos etnografinės medžiagos rinkimu, saugojimu bei propagavimu, bažnytinės muzikos, meno ir teologijos studijomis. Šiandien broliai pranciškonai, studijuojantys ir gyvenantys įvairiuose kraštuose, igijo naują intelektualinę ir dvasinę patirtį. Kretingoje pranciškonų globojama Šv. Antano kolegija tapo Religijos studijų (mokslų) institutu. Vytauto Didžiojo Universitetas, kaip Lietuvos valstybės mokslo institucija, ir Katalikiškųjų Studijų Kongre-

gacija pripažino jai aukštosios mokyklos statusą ir vardą. Broliai pranciškonai ir toliau dalys čia savo energiją ir žinias", - dalinasi mintimis T. Benediktas, OFM. Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos provincijolo delegatas Lietuvoje, kun. Benediktas Sigitas Jurčys (3, 20 - 21). Tokia intensyvi katalikiško švietimo plėtotė leidžia numatyti Lietuvos katalikiško švietimo modelį ateityje. Taigi Šv. Antano religijos studijų (mokslų) institutu gyvavimo pavyzdys ir būtų dialoginis santykis ryšytiesioje ir vakarietiškoje horizontalėje religijos, mokslo, meno srityje, sin-tezuojant ir kylant lietuviško katalikiško dvasingumo vertikale. "Atkurti tokį santykį šiandien itin svarbu, galvojant apie modernią Lietuvos kultūros plėtotę, modernios kultūrinės savimonės puoselėjimą" (4, 4).

Kretingos pranciškonų institutas.

Jau 1989 m. prie Klaipėdos universiteto docentė E. Federavičienė, įsteigusi Kretingoje katalikišką mergaičių kolegiją, tikėjosi, kad ji anksčiau ar vėliau taps savarankišku Katechetikos institutu. Tačiau tai buvo tik pradžia. Dar nebuvo reikiamos studijų programos, neturėta dėstytojų su mokslo vardais. 1994-95 m. tuometinis kolegijos rektorius prof. V. Kučinskas ėmėsi derinti tuos planus su Roma ir VDU. Bet Roma jų nepalaikino. Tada Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos siūlymu Kolegija suko trejų metų studijų linkme. 1995 m. birželio mėn. tėvai pranciškonai pakeitė mokyklos vadovą. Direktoriaus paskyrė dr. doc. Alfonsą Motuzą. Nesėkmė ir visur uždaros įvairių ministrijų durys pirmą kartą žengė link siekimo aukštosios mokyklos slenkščio. Jau 1995 m. birželio mėn. kun. T. Antanas Grabnickas, OFM, ir doc. dr. Alfonsas Motuzas drauge aplankė Lietuvos vyskopus, kur buvo aptariamas būsimos instituto statusas, mokymo programos. Atliktas

darbas 1995 metų liepos mėn. Lietuvos Vyskupų Konferencijoje buvo palaimintas. Tada kreiptasi į VDU rektorių prof. Bronių Vaškėlį ir VDU vadovybę kartu su Katalikų Teologijos fakulteto dekanu doc. dr. Vytautu Steponu Vaičiūnu suderino Šv. Antano Kolegijos siekius tapti aukštąja mokykla ir pritarė naujam Instituto statuto prie KF VDU paruošimo planui. Buvo siekta įsteigti Katechetikos institutą prie VDU Katalikų Teologijos fakultete. Statuto ruošimas ir dėstytojų kontingento surinkimas truko du mėnesius. Prie šio darbo dirbo VDU profesoriai Vytautas Kaminskas ir Povilas Zakarevičius, fakulteto dekanas doc. dr. Vytautas Steponas Vaičiūnas, Kretingos vienuolyno gvardijonas T. Antanas Grabnickas, OFM, Šv. Antano kolegijos direktorius doc. dr. Alfonsas Motuzas, dėstytoja Indrė Čuplinskaitė ir Aušra Babickienė. Paruošta medžiaga buvo nusiųsta į Katalikiškųjų studijų kongregaciją Vatikane. Jau po keleto savaičių pirmasis atsakymas su nedideliais patikslinimais atėjo tarpininkaujant Apaštalo Sosto nuncijui arkivyskupui Justo Mullo Garcia ir Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos provincijolo delegatui Lietuvoje, kun. T. Benediktui Sigitui Jurčiui, OFM. Buvo atkreiptas dėmesys į pastabas, ir pakoreguotas statusas bei mokymo programa, kurie vėl buvo nusiųsti į Romą. Katalikiškųjų studijų kongregacijos sprendimu ir leidimu tapti Šv. Antano religijos studijų institutu prie KTF VDU atėjo 1995 m. lapkričio 20 d. Gruodžio 8 d. buvo pasirašytas imatrikuliacijos aktas. Kaip doc. dr. Alfonsas Motuzas minėjo anksčiau, katalikiškos institucijos vadovu turi būti dviasiškis. Taip ir Romos prašymu bei Telšių vyskupo Antano Vaičiaus ir jo Eminencijos sutikimu, šio instituto direktoriumi buvo paskirtas monsinyoras dr. Petras Puzaras. Taigi: "Kretinga 1995 m. gruodžio 8 d., Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmės. Remiant jo Eminencijai kardinolui Vincentui Sladkevičiui, Katalikų Teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo Universitete Didžiajam (nukelta į 8 psl.)

Chicagoje mirė Vacys Numgaudas

Balandžio 30 d., sulaukęs 83 metų amžiaus, mirė Lietuvos aviacijos leitenantas Vacys Numgaudas, Chicagoje veikęs LFK "Lituanicos" eilėse - kaip žaidėjas, jos buvęs pirmininkas. Jis buvo gimęs Liepojos mieste, Latvijoje; Amerikoje išgyveno 46 metus.

V. Numgaudas jau senokai negalavo ir jam ne taip seniai buvo padaryta galvos operacija ir buvo išimtas auglys. Kaip pradžioje atrodė, jo sveikata lyg ir gerėjo. Taip ir buvo parašyta anksčiau žinutėje "Darbininke", kuri, deja, pragulėjusi redakcijoje ilgesnį laiką, pasirodė jau po a. a. Vacio mirties.

Vacys dar dalyvavo LFK 45 metų sukaktuviniame pobūvyje

1995 m. lapkričio mėnesį Le-monte. Jo liūdi šeima, o taip pat ir LFK "Lituanicos" nariai ir gausūs pažįstami bei draugai.

Ed. Šulaitis

A. + A.

JERONIMUI LANBDSBERGIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo jo sūnui rašytojui ir dramaturgui Algirdui Landsbergiui, velionio šeimai ir visiems artimiesiems.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS
v a l d y b a

TRIJŲ IR TRISDEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTYS

A. + A.

AMŽINYBĖN IŠJĘ MŪSŲ BRANGIEJI TĖVELIAI

ONA TALLAT-KELPŠAITĖ-JURSKIENĖ
1993 liepos 9

ALFONSAS JURSKIS
1966 liepos 31

Su skaudančia širdimi išsiilgę, jaučiame Jūsų šviesią dvasią mūsų tarpe. Tegul Amžinoji šviesa Jums šviečia!

Už a. a. Onos ir Alfonso sielas šv. Mišios bus aukojamos Philadelphijoje, Kaune, Panevėžyje, Laukuvoje ir Kaltinėnuose.

Maloniai prašome gimines ir pažįstamus prisiminti savo maldose mūsų brangiuosius a. a. Tėvelius.

Liūdintys: sūnūs Liūtas ir Zulis su šeimomis ir duktė Snieguolė

A. + A.

JERONIMAS LANDSBERGIS

(1901 - 1996)

1996 m. birželio 13 d., įpusėjęs 96-tuosius metus, mirė Jeronimas Landsbergis.

Velionis pradėjo kurti savo jauną gyvenimą drauge su vos tik atsikūrusia Lietuva. Jau 1919 m. pradėjo dirbti Susisiekimo ministerijos pašto žinyboje, ėjo viršininko pareigas Birštone, Seredžiuje ir Ariogaloje, nuo 1931 m. darbavosi Kauno centriniame pašte. 1922 m. susituokė su Emilija Meiliūnaite (mirusia 1984 m.), užaugino du sūnus, Algirdą ir Algimantą, ir dukterį Gražiną.

Nuo 1949 m. buvo nuoširdus New Yorko lietuvių bendrijos narys, rėmė lietuvišką veiklą ir spaudą.

Palaidotas 1996 m. birželio 17 d. St. Charles kapinėse, Long Islande.

Jo giliai gedi šeima, kurią iki paskutinio atodūso jis gaubė savo meile, rūpesčiu ir gėlėmis.

Kviečiame visus artimuosius, draugus ir pažįstamus prisiminti a. a. Jeronimą ir pasimelsti už jo sielą.

Sūnūs Algirdas ir marti Joan, Algimantas ir marti Teresė Landsbergiai
Duktė Gražina ir žentas Mamertas Erciai
Seserys Marija, Ona, Emilija, Eugenija Lietuvoje
Anūkai Paulius, Ligija, Jonas-Albertas, Andrius ir Liudas
Proanūkiai Emilija ir Forrest

Lietuvos byla tikrovės miglose

(atkelta iš 6 psl.)

Tad šiandien, atsisukę tragiškon Lietuvos praeitin, ir gal kartais žinojimo stoka paremtą patriotinę veiklą prisiminti, turėtume atidžiai pažvelgti į šiandienos žinių telkimo bei skleidimo būklę. Neabejoju, kad mūsų bendrinės ir kitos organizacijos bei pavieniai patriotai išseivijoje nuoširdžiai siekia būdų padėti Lietuvai ir lietuvių tautai šiuo kritišku metu. Konkrečiai kalbant - paremti Lietuvos dešiniuosius jų pastangose išmesti tautos krauju ir ašaromis suvilgytos sovietinės nomenklatūros likučius. Vieni tai daro remdami, finansiškai ar dvasiškai, pasirinktas Lietuvos dešiniąsias partijas. Kiti stengdamiesi paskatinti ir sustiprinti politiškai galimus balsuotojus Lietuvoje, per ryšius su giminėmis bei pažįstamais. Gal kas nors turi įtakos veiksnams bent porą mėnesių prieš Seimo rinkimus finansuoti minėtąjį nepartinį biuletenį. Tačiau ir tam darbui siektina daugiau žinių, ypač apie LDDP sukurtas apgaulingas partijėles, kaip ne valstietiška "Valstiečių partija" ir nelabai jau moteriška "Moterų partija". Remdamasis patirtimi Amerikos politikoje ir viešosios nuomonės formavime, manyčiau, kad prieš pat rinkimus ir mes čia, ir partijos Lietuvoje turė-

tume liautis smulkinęsi detalio- mis partijų programomis, kurias prieš rinkimus vargu kas bespės perskaityti ar paskaitės suprasti, o susikaupti suprantamiems rinkiminiais šūkiams, kurie palies- tu ne tik balsuotojų galvas, bet ir širdis bei jausmus. Vieną tokių šūkių neseniai užtikau straipsnio antraštėje "Valstiečių laikraštyje": "Kol neišmesime komunistų, gyvenimo nebus". Toks šūkis atliepia praeitį, dabartį ir nukreipia balsuotoją į ateitį. Tikėkimės, kad Lietuvoje partijos sugalvos nuogą realybę parodančių faktų "bombų" ir dėmesį bei susirūpinimą ateitimi atkreipiančių šūkių. Gal ir mes išseivijoje, turėdami Amerikos rinkiminių vaju patirtį, patalkinsime tautiečiams Lietuvoje jų propagandinėje kovoje. 1996 metų Seimo rinkimai įvyks tik vieną kartą visoje Lietuvos istorijoje. Juos pramiegoti, ar ranka į juos numoti, būtų dezertyravimas iš Lietuvos istorijos kūrimo. Tai ypač turėtų būti aišku minint Baisųjį Birželį ir darant asmeninę ataskaitą jo aukoms bei žuvusiems Birželio sukilimo didvyriams.

Po tiek metų gyvenimo Amerikoje ir pasaulinės politikos stebėjimo, gal visi esame įsitikinę, jog Lietuvos, kaip ir daugelio kitų kraštų, likimą metų

metais yra lėmusi Amerikos valdančioji - atviroji ir užkulisinė - globalistinė klika. Vadinasi, ypač Amerikos lietuviai turi galimybę Lietuvos likimą įtaigoti dviejose frontuose: rinkiminiame vajuje į Seimą Lietuvoje ir prezidentiniuose, gi svarbiausia JAV Kongreso, rinkimuose Amerikoje. Ypač šiame fronte, Amerikos politikoje, kiekvieno mūsų laukia galimybė išgyti politinių žinių, kad mūsų veikla Lietuvos nepriklausomybei užtikrinti ir tautai iš komunistinio slogučio pakelti būtų paveikesnė. Paremdami savo talką Lietuvai tikrovės pažinimu, lengviau pasieksime to, kad Baisusis Birželis ir jo pasekos niekada nebepaliestų Lietuvos.

43-ioji Europos lietuviškųjų studijų savaitė liepos 14-21 d. vyks Romuvoje ir Vasario 16-osios gimnazijoje Hüttenfelde, Vokietijoje. Svarbesnės paskaitos: E. Aleksandravičiaus (Kaunas) - "Naujausioji Lietuvos istorija ir jos tyrinėjimų problemos", N. Gaškaitės (Šiauliai) - "Jonas Deksnys laisvės kovose: tarp idealų ir ambicijų", A. Sverdiolo (Vilnius) - "Tikėjimas šiandienos Lietuvoje", K. Girmiaus (Praha) - "Lietuvos seimo rinkimų išvakarės". Savaitės vadovai - dr. D. Kuolys, dr. J. Norkaitis ir dr. K. J. Čeginskas.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517.1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Darbininko įstaigos atostogauja dvi savaites: nuo liepos 4 d. iki liepos 18 d. **Darbininkas** neišeis liepos 12 d. ir liepos 19 d. Poatostoginis numeris išeis liepos 26 d.

JAV Nepriklausomybės diena švenčiama ketvirtadienį, liepos 4 d.

Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys rengia Susitikimo šventę - **Pikniką** š. m. liepos 28 d. Putnam, CT, savo erdvioje sodyboje. 11 val. koncelebruotos mišios, vėliau pietūs, meninė programa ir kt. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Autobusą iš New Yorko į Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų **pikniką Putnam, CT**, organizuoja Marytė Šalinskienė. Autobusas išeis nuo Shalins laidojimo namų liepos 28 d., 7-tą val. ryto. Kaina 25 dol., įskaitant ir lėtimą į pikniką. Iš Putnamo autobusas išvyksta tą pačią dieną 5-tą val. popietį ir Shalins laidojimo įstaigą pasieks apie 10 val. vak. Vietas reikia užsisakyti iš anksto skambinant tel. (718) 296-2244.

Antroji Tarptautinė Baltijiečių Psichologų konferencija įvyks Taline, Estijoje, š. m. rugpjūčio 24 - 27 d. Susidomėjimas šia konferencija yra didelis - jau užsiregistravo dalyviai iš visų trijų Pabaltijo kraštų, Švedijos, Vokietijos, Australijos, JAV, ir Kanados. Kas norėtų gauti daugiau informacijų apie šią konferenciją, prašomi kreiptis į Association for the Advancement of Baltic Psychology, 50 Beresford Ave., Toronto, ONT, Canada M6S 3A8. Tel. (416) 604-9707; FAX: (416) 488-0470. Att. Dr. Jaan Reitav.

Lietuvos krepšinio komandos 1996 metų olimpiniai suvenyrai

Trispalviai (geltona, žalia ir raudona) 100% medvilniniai marškinėliai - 25 dol. Baltos bei juodos spalvos marškinėliai su tuo pačiu piešiniu - 20 dol. Juodi išsiuvinėti marškinėliai - 20 dol. Marškinėliai išmieros XXL - 1.50 dol. priedas. Sagutė - 5 dol. Išsiuvinėta juoda kepurė - 18 dol. Spalvotas kamuolys su Marčiulionio ir Sabonio parašais - 20 dol. Pajamos už šias prekes pervedamos Lietuvos Vaikų ir Lietuvos Krepšinio komandos fondams paremti. Čekį rašykite: AIL, Inc. Siųskite adresu: Americans for An Independent Lithuania c/o Vilūnė Bitėnas, 11 Ridgeview Road, Jamesburg, NJ 08831. Tel. (908) 521-9380. po 6 val. vak. (sk.)

Agata Sinkevich, gyv. Qu eens Village, NY, š. m. birželio 6 d. sulaukė 100 metų amžiaus. Ją sveikina sūnus, anūkai ir praanūkai.

Bronė Macijauskas, Sunny Hills, FL, apmokėdama prenumeratorą už dvejus metus iš anksto, dar pridėjo 40 dol. auką laikraščio paramai. Nuoširdžiai dėkojame.

Inž. J. A. Rasys, P. E., Cambridge, MA, užmokėjo prenumeratorą už dvejus metus iš anksto ir dar pridėjo 65 dol. auką, prisijungdamas iš viso 125 dol. čekį. Nuoširdžiai dėkojame dosniam prenumeratoriui už paramą.

Marian Ogden, Fairfield, CT, apmokėjo prenumeratorą su 130 dol. čekiu (100 dol. auka.) Ji

Tėv. Ignas Barnabas Mikalauskas, OFM, sunkios ir ilgos ligos išvargintas mirė š. m. 29 d. Toronto, Kanadoje, sulaukęs 85 metų amžiaus. Buvo palaidotas Brooklyne šv. Jono kapinėse Pranciškonų sklypelyje liepos 3 d. Plačiau apie velionį sekančiame DARBININKO numeryje.

Nijolės Ulėnienės piano studija užbaigė mokslo metus birželio 1 d. su dviem mokiniais koncertais, kurie įvyko Dix Hills, NY, bibliotekoje. Buvo jaunesniųjų ir vyresniųjų mokinių koncertai, kuriuose atlikta klasikinė muzika, džiazas, duetai ir originalios mokinių kompozicijos. Koncertai praėjo su pasisekimu. Atsilankė daug klausytojų. Mokytoja apdovanota gėlėmis.

UNION TOURS, 245 Fifth Ave, Suite 1101, New York, NY 10016 išleido keletą spalvotų, gražių katalogų apie keliones po Baltijos kraštus. Labai graži brošiūra yra *The Baltics in Style*, kur aprašoma 11 dienų kelionė. Kelionės metu aplankomos visos trys sostinės - Vilnius, Ryga ir Talinas. Apisiojama geriausiame viešbučiuose. Kitas gražus katalogas vadinasi *Heritage Tours in Lithuania*. Ten aprašomos kelionės nuo 9 dienų iki 16 dienų po Lietuvą, su apsilankymu įvairiose Lietuvos vietovėse: Klaipėdoje, Palangoje, Trakuose ir kt. **Union Tours** dabar skelbiasi *Darbininke*, žiūr. jų skelbimą 6-me psl. Skambinkite tel. (212) 683-9500 ir prašykite brošiūrų ir katalogų apie keliones po Lietuvą ir kitus Pabaltijo kraštus.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos pavasario - vasaros vėjus jau artėja į pabaigą. Malonėkite gražinti loterijos knygųčių šakneles su pridėta auka, nes laimikių traukimas įvyks liepos 14 d. Apreiškimo par. salėje po 11 val. mišių. Šis vėjus LKR Šalpai yra vienas iš pagrindinių lėšų telkimo būdų, kurio dėka remiamos Lietuvoje katalikiškos mokyklos, katalikiška spauda, jaunimo organizacijos, parapijos, vienuolynai, seminarijos, skiriama pinigine parama ir skiriamos stipendijos. Ateinantiems mokslo metams vien neturtingų moksleivių priešpiečiams katalikiškose mokyklose reikia apie 25,000 dol. Auką prašome siųsti: Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių.

Skaitykite DARBININKA ir pasiūlykite ji savo draugams

aukoja jau kelinti metai iš eilės. Nuoširdžiai dėkojame mūsų mielai skaitytojui už paramą spaudai.

Aldona Bossman, Doraville, GA, apmokėjo prenumeratorą su 75 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už paramą mūsų laikraščiu.

Algis Brazdžionis, Oakville, CT, apmokėjo prenumeratorą su 80 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už mūsų spaudos stiprinimą.

Anatole Krukas, MD., Woodhaven, NY, apmokėdama prenumeratorą, pridėjo dar 50 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame.

Mažesniųjų brolių ordino šv. Kazimiero provincijos aukštosios mokyklos žiburys Žemaitijoje

(atkelta iš 7 psl.)

Kancleriui; Lietuvos Vyskupo Konferencijai; šv. Pranciškaus Mažesniųjų Brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero provincijai; Vytauto Didžiojo universitetui ir Katalikų Teologijos fakultetui; Katalikiškų studijų kongregacijai 1995 m. lapkričio 20 d. leidimu ir Kauno Vytauto Didžiojo universiteto 1995 m. gruodžio 6 d. sprendimu, iškilmingai atidarytas šv. Antano religijos mokslų institutas prie Katalikų Teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete". (2) Inauguracijos aktą pasirašė Katalikų Teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete Dydysis Kancleris Kardinolas Vincentas Sladkevičius; Vytauto Didžiojo universiteto rektorius profesorius Bronius Vaškevičius; Katalikų Teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universiteto dekanas doc. dr. Vytautas Steponas Vaičiūnas; Vietos Ordinaras - Telšių vyskupas Antanas Vaičius; šv. Pranciškaus Mažesniųjų Brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero Provincijos Viešpaties Apreiškimo švč. M. Marijai vienuolyno gvardijonas kun. T. Antanas Grabnickas, OFM; šv. Antano religijos mokslų instituto prie Katalikų Teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universiteto einantis direktoriaus pareigas doc. dr. Alfonsas Motuzas; šv. Antano re-

ligijos mokslų instituto prie Katalikų Teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete studentų atstovybės pirmininkė Žibutė Krasavina. Nuo šiol šv. Antano religijos studijų instituto dėstytojai bus aprobuojami Didžiojo Kanclerio Kardinolo Vincento Sladkevičiaus ir turės priimti "professio fidei" priesaikos žodžius. Institutas yra krikščioniškosios socialinės pedagogikos ir psichologijos krypties ir užbaigiamas katalikų teologijos tikybos mokytojo (katecheto) bakalauro laipsniu. Čia mokslas truks ketverius metus su galimybe siekti magistro laipsnio Kauno VDU krikščioniškosios sociologijos, bažnyčios istorijos, bažnytinio meno ir katalikiškos etnokultūros dalykuose, bei Klaipėdos universiteto pedagogikos fakultete.

Šitas aktas "įeis į Lietuvos Katalikų Bažnyčios Lietuvos švietimo, mokslo, kultūros ir šio nuostabaus žemaitijos miestelio istoriją. XX-XXI amžių sandūroje prie Baltijos jūros, kuri šiandien glaudžia įvairias religines konfesijas - gimė naujas katalikiškos kultūros židinys. Tai šv. Antano religijos studijų (mokslų) institutas, - Lietuvos dvasiškai, profesorai, studentai šiandien nulenkt galvas katalikiškam mokslui." (6) Telaimina Visagalis Die-

vas Lietuvos Mažesniųjų Brolių ordina, nuklojęs savo kaulais ir maldomis erškėčiuotą kelią į tautos dorą, laisvę ir tikėjimą, ir tesuteikia jiems dvasinės stiprybės kilniame šv. Pranciškaus Asyžiečio kelyje! (5, 17). Telydi sėkmė šv. Antano religijos studijų įstaiga, buvusį jos direktorių, o dabar direktoriaus pavaduotoją doc. dr. Alfonsą Motuzą ir jo suburtą pedagogų darbuotojų ir darbininkų kolektyvą katalikiško mokslo šviesoje.

Naudotos literatūros sąrašas

1. Gidžiūnas V., OFM, *Pranciškonų mokyklos Lietuvoje* // "Varpelis". - 1948. - Nr. 2. - P. 53.
2. *Imatrikuliacijos aktas*. - Kretinga. 1995 12 08 - sine lioko.
3. Kuodytė J. *Kuo gyvena pranciškonai?* // "Katalikų pasaulis". - 1995. - Nr. 11. - P. 20-21.
4. Kuolys D. *Švietimo kaita* // "Katalikų pasaulis". - 1995. - Nr. 8-9. - P. 4.
5. *Lietuvos pranciškonų ordinas. Kretingos pranciškonų vienuolynas*. - Klaipėda: "Rytas". - 1989 - P. 17.
6. Motuzas A. *Instituto direktoriaus įvedamasis žodis*. - Kretinga - 1995 12 08 - 1 p.
7. *Naujasis Testamentas*. - Salzburg. - 1989. - P. 195.
8. *Pranciškonai // Lietuvių enciklopedija XXIII t. - Boston, 1961. - P. 417; 420-422; 424; 425.*
9. *Vaškys J., OFM. Pranciškonai Kretingoje*. - Kretinga, - 1940. - P. 45; 78; 79.

DARBININKUI paremti aukojo

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiu stiprinti ir atsiliepiant už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 30 dol.: Veronika Misčiūnas, Clark, NJ; Roma Kallard, NYC, NY; A. ir D. Prekeris, Staten Island, NY; Valerie Dlugauskas, Ft. Worth, TX.

Po 25 dol.: Edward ir Irene Senken, Shelter Island Heights, NY.

Po 20 dol.: Edw. Antanaitis, Mission Viejo, CA; Kazimiera Kulisauskas, Waterbury, CT; Stasė Levanas, Waterbury, CT; Kun. Paul P. Sabulis, Waterbury, CT; P. ir D. Bakunas, Edgewater, FL; Kun. J. V. Klunius, Holiday, FL; A. Aidukas, Largo, FL; M. Bajorunas, Pompano Beach, FL; Laimutė Tornau, Chicago, IL; R. Oslapas, Hinsdale, IL; Kristina Mas-terson, Pepperell, MA; Nellie Timm, Allen, MI; Dalia Vidunas, Epping, NH; Valerie A. Kennedy, Atco, NJ; Lily Pocius, Richmond Hill, NY; B. S. Skripkus, Bayville, NJ; J. Paloni, Green Brook, NJ; Sophie

Plechavicius, Dobbs Ferry, NY; Irena Lapurka, Massapequa, NY; R. ir I. Reventas, Millwood, NY; M. Slavinskas, New Hyde Park, NY; Aldona Kepalaitė, NYC, NY; W. Sidas, Richmond Hill, NY; Romualda Šidlauskas, Richmond Hill, NY; Edv. Skobeika, Richmond Hill, NY; A. Abramavicius, Yonkers, NY; Nijolė Zukauskas, Yonkers, NY; Jylutė Kowrak, Philadelphia, PA.

Po 15 dol.: Nijolė Levenson, Slidell, LA; J. Starkus, Kearny, NJ; A. Lingis, Great Neck, NJ; V. Šilėnas, Euclid, OH.

Po 10 dol.: Jean Lauce, Hot Springs, AR; J. Tiškus, Greenwich, CT; Vl. Barius, Monroe, CT; F. Rajeckas, Waterford, CT; Irena Lukauskas, Ft. Myers, FL; Maria Vidunas, Auburn, MA; D. Wołosenko, Brookline, MA; P. Zic-kus, Dorchester, MA; M. Gavelis, No. Andover, MA; Ona Andriulionis, So. Boston, MA; J. Chapulis, Bricktown, NJ; A. Jarmas, Clark, NJ; Antanina Grajauskas, Cliffside Pk, NJ; Sofija Klimas, Little Falls, NJ; J. Pitrenas, Nut-

ley, NJ; Liucija Jankauskaitė, Brooklyn, NY; Jolita Gudaitis, Forest Hills, NY; F. Kubilius, Poughkeepsie, NY; Helen Johnson, Richmond Hill, NY; Violetta Petrik, Syossett, NJ; P. Ažuolas, Woodhaven, NY; Vitalija Slizys, Woodhaven, NY; I. Povilavicius, Yonkers, NY; Susan Milašius, Cleveland, OH; Alg. Cepulis, Philadelphia, PA; V. Susinskas, Philadelphia, PA.

Po 5 dol.: Zofija Rukstele, Sun City, AZ; J. Tamasauskas, Putnam, CT; V. Braženas, DeLand, FL; St. Casimirs Rectory, Worcester, MA; B. Kantanavicius, Omaha, NE; Mary Tamulis, Keene, NH; Blanche Kohanski, Flemington, NJ; J. Matulaitis, Cincinnati, OH.

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI. Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išsivijimo priklausoma nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratoros nebūtų galima išsilaikyti.

Nuoširdžiai dėkojame

Darbininko administracija

Liepos 6-oji - Lietuvos valst. diena.

1253 m. liepos 6-oji MINDAUGO karūnavimo diena

sekmadienį, liepos 28 d.

Nek Pr. Marijos Seserų vienuolyno sodyboje PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS Lietuvių Susitikimo Šventė

- 11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS**
Pagrindinis celebrantas: Tėv. Antanas Saulaitis, SJ
12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai
1:30 pp. Liaudies šokiai ir dainos: pveda Bostono SODAUTO
3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA
Vėlavų nuleidimas
4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS
4:30 MALDOS VALANDĖLĖ už Lietuvą
UŽKANDŽIAI prieš kelionę namo

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti - pasikvieskite ir savo draugus!

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. **sk.**

Moteris, turinti darbą ir geras rekomendacijas, ieško kambario ramiame name. Skambinti nuo 6 val. vakaro telefonu: (718) 441-3685. **sk.**

Gardūs lietuviški cepelinai pagal užsakymą. Skambinti tel. (718) 348-4709. **sk.**

PINIGAI PERVEDAMI I LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, **komercinės siuntos** laivu arba oro paštu - **air cargo**. **TRANSPAK**, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. CONNECTICUT valstijoje (203) 232-6600. **(sk.)**

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išsivijusių lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidu" vardu ir siųsti JAV igaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratoros pasibaigimo datą EXP. Mielai skaitytojui nuoširdžiai prašomi laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokesčių.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Kazimiera Campienė, Newtown, CT, 10 dol.;

S. K., Brooklyn, NY, 5 dol. Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims liepos 20 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **(914) 258-5133**. Firmos atstovas paima siuntinius ir iš namų.

Skelbkite DARBININKE pasidalinkite džiaugsmu, sveikinkite, išreikškite užuojautą, pirkite, parduokite!

